

ՃԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՎՐՈՆԱԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ, ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀԱՏՈՐ ԾԸ.

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՕԳՈՍՏՈՍ 12, 1905

Թ Ի Ի 32

ԱՐՏՈՆԱՏԵՐ Զ. Գ. ԿՐԻՆ

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԱԿԻՐ Զ. Ս. ՊԱՐՆԸՄ

ԲՈՎ ԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

«Նոր Աւետարանչաւրիւն» 585. — Մեր Եկեղեցիները եւ Հոգեւոր Որբութիւն 587. — Կեանքի Ապահովագրութիւն 588. — Գիւցազնական Ուղեւորութիւն 589. — Եգիպտական Բազմաթիւ Հնութիւններ 590. — Մայրերուն 590. — Կեդր. Միութեան ԺԿ Հոգեւոր Ժողովը 592. — Աղօթք 595. — ԼԶ Դատ, Սեպտ. 3 595. — Ափսոսելիք Խնայելիք, Գոնեա 596. — Նոր Հրատարակութիւն 596. — Մեզի Ղրկուած Գիրքեր 596. — Քաղաքական Լուրեր 597.

“ՆՈՐ ԱՒԵՏԱՐԱՆՉՈՒԹԻՒՆ”

(Տր. Զ. Հէրէ+)

Չակերտեալ այս ասացուածով կ'անարկուի կրօնական այն նոր ձեռնարկը, որու նպատակն է տեղեկացիւն տալ իմաստասէր եկեղեցի չյաճախողներուն ազգելու։ Այս ձեռնարկը երկու երեք տարիէ ի վեր մեծ ուշադրութիւն գրաւած է Անգղիոյ եւ Միաց. Նա. հանգներուն մէջ։ Աւետարանական այս մասնաւոր շարժումն առաջ Մուտի, Փէնթիքոսթ, Մայրը եւ Մաքիլ աւետարանիչներուն եւ նորագոյններէն թորիի եւ Ալեքսանտրի անունները ծանօթ էին ոչ միայն Անգղիոյ եւ Ամերիկայի, այլ եւ այս երկրին, Հնդկաստանի եւ Աւստրալիոյ մէջ։ Շահեկան եւ թերեւս հրահանգիչ է դիտել թէ երկու երեք տարիէ ի վեր աւետարանչական գործի մէջ նշանաւոր հանդիսացած մարդիկ, ուսումնական եւ իրենց օրուան Մուրք Գրական ու աստուածաբանական խորին գննութիւններուն եւ ուսումնասիրութիւններուն լիովին տեղեկակ ըլլալով հանդերձ, կը մերժեն աստուածաբանական ամէն հակառակութիւն, եւ Աստուածայնական ճշմարտութիւնը մարդոց ուշադրութեան կը ներկայացնեն պարզ ու գործնական լեզուով։ Մեր խօսքը Լոնտոնական Տր. Տոսընի, Մր. Բէմպլիի եւ Մր. Սիլվէսթրի Հոբնի եւ Ամերիկայի մէջ Պրուքլինա-

բնակ Տր. Հիլիսի նման մարդոց վրայ է։ Հաս կու տանք համառօտ տեղեկութիւն մը այն գործին վրայ որու հետ նոյնացած եւ որու համար ծանօթացած են այս մարդիկը։ Մր. Հոբն երկու տարի առաջ հրաժարեցաւ Լոնտոնի ամէնէն խոշոր եւ ամէնէն հարուստ եկեղեցիներէն մէկուն հովուութենէն։ Ինք չատ օրիկի էր եկեղեցիին։ Հրաժարման միակ նպատակն էր գլխովին նուիրուիլ տեղային աւետարանչութեան գործին, որ հաստատուած է քաղաքին օրտին մէջ գտնուող գործաւոր դասակարգներուն հոգեւոր շինութեան համար։ Մարդիկ բազմութեամբ կը վազեն ունկնդրել անոր։ Երկու հազար հոգի կ'ունկնդրեն իր քարոզին ամէն կիրակի, եւ ինք կը վարէ ահագին մեծութեամբ եւ զանազան ճիւղերով գործ մը այն մեծ քաղաքին ծոցին մէջ։ Մր. Հոբն ամենահասուն մշակութիւն եւ համալսարանական կատարեալ դաստիարակութիւն ընդունած մարդ մ'է։ Իր քարոզութեան ոճը պարզ, եռանդուն եւ համոզիչ է։ Գրեթէ նոյնպէս կարելի է ըսել Սիթի Թէմիլի քարոզիչ Մր. Բէմպլիի վրայ։ Միայն թէ Մր. Բէմպլի եկեղեցիի հովիւ է եւ ոչ թէ քաղաքի միտոնար։

Որովհետեւ յօդուածագիրս արտօնութիւնն աւանցած է Տր. Տօսընէ անձամբ լսելու պատմութիւնն այն պատճառներուն, որոնք զինք մղեցին թողուլ իր հովուական պաշտօնը եւ բռն աւետարանչական գործի ձեռնարկել, այդ պատմութիւնը կը տրուի հոս, որչափ կարելի է, բռն իսկ անոր բառերով, թէեւ քիչ մը համառոտուած, ինչպէս կը պահանջէ յօդուածիս յատկացուած սահմանին անձկութիւնը։ Տր. Տօսըն Անգղիոյ մէջ համբաւաւոր է իբրեւ հեղինակ։ Իր քարոզութիւնն է պարզ, յստակ, տրամաբանական, եռանդնալից եւ համոզիչ։ Զգայացեալն չէ ոճի եւ նիւթի կողմէ։ Միշտ այնպիսի համոզում մը կուտայ իր ունկնդիրներուն թէ կատարելապէս անկեղծ է, եւ թէ իր գիտաւոր հօգն է իրենց հոգեւոր բարելաւութիւնը։

Ճերեք տարի, կ'ըսէ հոլիւ էի Լոնտոնի ամէնէն խոշոր եւ ամէնէն յաջող եկեղեցիներէն միոյն։ Յաճախ շնորհաւորութիւններ կ'ընդունէի պաշտօնէութեանս յաջողութեան համար։ Բայց երբ ամբան արձակուրդով մեկնեցայ Լոնտոնէ, ճնշուեցայ զգացման տակ թէ պաշտօնէութիւնս կարեւոր պակաս մը ունի։ Կարծեցի թէ այս զգացումը թերեւ տարեկան աշխատութեանս պատճառած յոգնութեան հետեւանքն է։ Բայց Սեպտեմբրի եկեղեցիս վերադարձայ նոյն զգացումով որ խորացած եւ համոզման փոխուած էր։ Մտաւոր ծանր նեղութեան մէջ էի։ Չէի գիտեր, թէեւ շատ կ'աշխատէի գիտնալ, թէ ինչ էր պակասը։ Հոկտեմբրի Պրայթըն գացի Ժողովական եկեղեցիներու միութեան վեցամսեայ Ժողովին ներկայ ըլլալ։ Հոն տեսայ մեր եկեղեցիներէն հարիւրաւոր պաշտօնեաներ եւ աշխարհական պատուիրակներ՝ եկեղեցական գործին վրայ խորհրդակցելու համար հաւաքուած։

«Խորհրդակցութեան մէկ նիւթն էր, Աւետարանի պատգամը ինչպէս պէտք է հասցնել մեր եկեղեցիներէն ու Ժողովուրդներէն դուրս գտնուողներուն։ Խորհրդածութեան ամբողջ ընթացքը դէպ իսա համոզումը կը զիմէր թէ բաւական չէ որ մենք զմարդիկ հրաւիրենք մեր եկեղեցիները գալ, բաւական չէ որ մեր դռները բանաճայ այդպիսիներ ընդունելու համար։ Այլ պէտք է աւետարանի պատգամը մենք տանինք անոնց ինչպէս գտնուած փոքր։ Հոն եւ այն ժամանակ հասկցայ թէ իմ պաշտօնէութեանս պակասն ինչ էր։ Աւետարանական շնչաւ չունէր, եւ մարդոց չէի գտնուած աւետարանի պատգամով, այլ ռազմած էի որ մարդիկ պոն ինծի։ Մեր խորհրդակցութիւնները շատ

տաքցան։ Կէսօրէ մը ետեւ եկեղեցւոյ հովիւ մը թաքի ելաւ ու ըսաւ։ 'Ամէնքս ալ համոզուած ենք։ Այլեւս փառսի պէտք չկայ։ Աշխատինք։ Հոս ի Պրայթըն եւ այս իրիկուն իսկ հազար հոգի մէկտեղ երթանք եւ մարդոց ցոյց տանք թէ իրենց վրայ կը խորհինք, թէ իրենց հոգիներուն սէրը մեզ կ'օտիպէ։ Ստիպենք զանոնք Գրիստօսի գալ։' Առաջարկն ընդունուեցաւ։ Կրօնական նուազածութեան երկու խումբ գտանք մեր թափօրին առաջնորդելու համար։ Ժամը 9ին ելանք եւ ժամ մը պտրտեցանք փողոցներուն մէջ։ Գացինք գինատուները, թատրոնները, սրճարանները, եւ ժամը 10ին երեք հազար հոգիով մտանք մեծ Ժողովարանը, ուր այն մարդիկը աւետարանը լսեցին պարզութեամբ եւ զօրութեամբ քարոզուած։ Երգեցինք եւ աղօթեցինք։ Մարդոցմէ ոմանք կէս գինով էին երբ Ժողովեցինք զիրենք։ Բայց երգեցողութեանէն զգաստացան եւ ուշի ուշով ունկնդրեցին իբրեւ իրենց կեանքերուն համար։ Այդ Ժողովներէն ետքը ես Լոնտոն վերադարձայ իմ եկեղեցիս, եւ սարկաւադներս ու հօտիս երեւելի անդամները կանչելով առաջարկեցի Լոնտոնի մէջ ալ ընել ինչ որ ըրած էինք ի Պրայթըն։ Ի սկզբան չկրցան իրենց դարմանքը բռնել։ Հիս խենթեցած կարծեցին։ Բայց ընդ հուպ իրենք ալ նոյն ոգին առին եւ ինծի միացան նոր ձեռնարկին մէջ։ Մեր շաբաթամիջի աղօթաԺողովը, որ առաջ ձեւական բան մ'էր եւ շատ քիչ մարդէ կը բաղկանար, սկսաւ կանոնաւոր Ժողով մը ըլլալ խոռոչ եւ ջերմեանդ մարդոց բազմութեամբ լեցուն։ Ամէն հինգշաբթի գիշեր ժամը 10ին (Ը. Ե.) հարիւրներով դուրս կ'ելլէինք եւ մեր դասները Ժողովարան կը բերէինք 500ը, 700ը մէկէն, երբեմն արբած մարդեր եւ անոնց հետ փողոցն ինկած կիներ։ Ասոնք կը տեսնէին թէ մենք անկեղծօրէն կը փրենք զիրենք։ Ամէնքը չէին դառնար, բայց շատեր կը դառնային եւ անոնց մէջ սրտաշարժ շատ դէպքեր տեղի կ'ունենային։ Բաւոր ձմեռն ու գարունը շարունակեցինք այս ձեռնարկը յոյժ քաջալերական արդիւնքներով։»

Այս պատմութիւնը աւելի երկար մանրամասնութիւններով անցնալ Հոկտեմբրի պատմուեցաւ Ամերիկայի Ժողովական եկեղեցիներուն եռամսայ խորհրդին առջեւ Այօա Նահանգին Տէմայն քաղաքին մէջ, ուր գումարուած էին։ Ունկնդիրները այնքան շահագրգռուեցան որ աւետարանչական գործի յանձնաժողով մը կազմուեցաւ Պրուքլինթոնի Տր. Հիլիսի նախագահութեամբ։ Տր. Տօսըն հաւանցաւ Ամերիկա երթալ որպէս զի երեք ամիս

ամէն օր քարոզէ գարնան մէջ։ Այցեկեց Պոսթըն, Նիւ Եօրք, Ֆիլադելֆիա, Շիքագօ եւ ուրիշ քաղաքներ, ութօրեայ ժողովներ գումարեց եւ օրը երկու անգամ քարոզեց։ Պոսթընի մէջ գիշերային թափօր մը կազմուեցաւ եւ Լոնտօնի եւ Պրայ-թընի թափօրներուն արդիւնքը տուաւ։ Տր. Հիլիս եւ եկեղեցիներու ուրիշ հովիւներ գումարուած կրօնական ժողովներուն մէջ արդիւնաւորապէս նպաստեցին Տր. Տոսընի։ Տր. Հիլիս միջօրէի ժամարուն խոշոր գործարաններ կ'այցելէր եւ ըսան վարկեան կը քարոզէր մարդոց բազմութիւններուն եւ ամէն ուրեք լաւ ընդունելութիւն կը գտնէր։ Ի մօտոյ կ'աւարտի պատրաստութիւնն յատակա-գծի մը, որու համաձայն յառաջիկայ այնան եւ ձմրան միջօրէին նոյնպիսի աւելի ընդարձակ եւ աւելի կանոնաւոր ջանքեր ի գործ պիտի դրուին Պոսթընէ (արեւելք) մինչեւ Սան Ֆրանսիսքօ (Խաղաղական Ուկիլանոս) եւ Տիւլուէ մինչեւ Նիւ Օրլէան։ Եկեղեցւոյ պաշտօնեաներ պիտի մասնակցին այս ձեռնարկին, երեւելի հովիւներ իրենց ժամանակին մէկ չօրրորդը պիտի նուիրեն աւետարանչական այս նոր գործին։ Տր. Տոսըն առ նուազն վեց ամիս պիտի մնայ Ամերիկայի մէջ։

Յայտնի է թէ այս ձեռնարկը մեր Տէրօջը վարդապետութեան եւ օրինակին համաձայն է։ Կըր-նանք վստահաբար պնդել թէ շատ յոյս կայ որ այս դէպ ի Բրիտանոսի փարախը պիտի առաջնորդէ այն-պիսիներ որոնք անոր մէջ չեն գտնուիր։ Կրնանք առանց վարանման յայտարարել թէ մարդոց հոգի-ներուն ազդելու, անոնց հոգեւոր վիճակին բար-ւոքման համար սիրով աշխատելու այս ճիգը, ըստ ոգւոյն, եթէ ոչ՝ լիովին ըստ ձեւոյն, որդեգրուե-լու արժանի է ամէն Բրիտանոսեայ ժողովրդի մէջ։ Ուշադրութեամբ դիտենք այս ձեռնարկը, եւ թող Աւետարանի ամէն ընթերցող հարցնէ իւրովի, ինչպէս ըրած էս աւելի ի՞նչ կրնամ ընել աւետա-րանի պատգամը այնպիսիներու բերելու համար որոնց հետ չփման մէջ կը գտնուիմ օրէ օր։ Ի՞նչ պէտք կրնամ խօսքով եւ կեանքով համոզել զօմանս, որոնք բնաւ եկեղեցիին մէջ չեն տեսներ, թէ Աստուած կը սիրէ զիրենք, թէ Բրիտանոս կը փնտռէ զիրենք որ փրկէ եւ օրհնէ, թէ ես կը սիրեմ զի-րենք եւ կ'ուզեմ օգտակար ըլլալ իրենց, թէ ճիշ-տապիտութիւն կ'ըլլայ Աստուծոյ հրեշտակներուն առջեւ մէկ մեղաւորի համար որ կ'ապաշխարէ։

է հոգեւոր արթնութեան առնչութիւնը նոյն իսկ եկեղեցիներուն հետ։ Հոս երկու սխալ գործելու վտանգ կայ։ Այսինքն, մէկ կողմէն անոնք որ կը կարծեն թէ սուրբ կեանքի եւ Բրիտանոսեական կեանքի մէջ նոր փորձառութիւն ստացած են, ի-րենք զիրենք եկեղեցիէն բարձր սուրբ խմբակ մը կը ձանչնան, եւ եկեղեցիէն ետ կը կենան եւ զա-նիկա եւ քարոզիչները եւ բոլոր աշխատաւորները կ'արհամարհեն։ Իրենք զիրենք Յերթօվամի ժողո-վրդին մէջ Ուսէէներ, Յովակիմի եւ Սեդեկիայի ժողովրդին մէջ Երեմիաներ, եւ կամ Կորնթոսի կապալաւ Յոյներուն մէջ Պօղոսներ եւ Սոսթենէս-ներ կը տեսնեն, իրենց փոքրիկ շրջանակը Սրբու-թեանց Սրբութիւնը մտած արտօնացեալ քահանա-ներու դասակարգ կը ձանչնան, եւ եկեղեցւոյ ա-մէն խորհածը, ամէն բրածը իբրեւ լոկ երկրային եւ մարմնային կը դատապարտուի։ Այս բաները ան-տարակոյս սխալ են եւ տեսակ մը փարիսեցութեան կ'առաջնորդեն։ Հոգեւոր արթնութիւնը եկեղեց-ւոյ շրջանակին մէջ եւ եկեղեցւոյ հոգեւոր զօրու-թիւն տալու համար տեղի ունենալու է։ Բրիտանոսի Եկեղեցւոյն մէջ Հոգւոյն Սրբոյ գործելուն տեսակ-ները եւ կերպերը զարմանալի են։ Նոր օրհնու-թիւններ առնենք. բայց մեզմէ տարբեր մտածող-ները նախատելու կամ դատապարտելու փորձու-թեան մէջ չիյնանք։ Ուէյլսի մէջ տեղի ունեցած այն մեծ հոգեւոր արթնութիւնը քաջայայտ է թէ այն տեղ գտնուած եկեղեցիներուն տարիներէ հետէ լռին եւ հանդարտիկ աղօթքներուն եւ երգարա-նութիւններուն արդիւնքն էր։ Յաւով կը տես-նենք թէ տեղ տեղ կը գտնուին այնպիսիներ որ կը կարծեն թէ սուրբ կեանք կ'ապրին, եւ ուրիշներ արհամարհելու անգգուշութիւնը գործելով մեր եկեղեցիներուն մէջ մէկ աստիճան բաժանում եւ գաղափարներու անհամաձայնութիւն յառաջ կը բե-րեն։ Միւս կողմանէ մեր եկեղեցիներէն ոմանք այս կարգի եղբայրներուն թերութիւններուն չա-փէն աւելի կարեւորութիւն տալուն պատճառաւ այս հոգեւոր արթնութիւններէն օգուտ չեն քա-ղեր այնքան որքան պէտք էր։ Երբեմն «Սուրբ կեանք ստացայ» ըսող զեզ մարդու մը անվայել վարմունքին պատճառաւ քարոզիչ մը կամ եկեղե-ցի մը հոգեւոր արթնութեան աննպաստ դիրք մը կը զոնէ։ Այս ալ շիտակ չէ։ Հոգեւոր արթնու-թիւնը մեզի, քարոզիչներուս եւ եկեղեցւոյ ան-դամներուս, ըսելիք բաներ ունի։ Մեր եկեղեցի-ները պէտք է որ հասկնան այդ բաները։ Երբ մեր մէջ առաջին անգամ հիմնուեցան Աւետ. եկեղեցի-ները, մեր ժողովուրդներուն ուշադրութիւնը ե-

ՄԵՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԸ ԵՒ ՀՈԳԵՒՈՐ ԱՐԹՆՈՒԹԻՒՆ

(Յով. Գ. Գրէգորեան)

Դ.

Այս մասին մեր մտածութեան վերջին խնդիրն

կեղեցւոյ այն վարդապետութիւններուն եւ արարողութիւններուն ուղղութեամբ, որոնք աւետարանի ոգւոյն համաձայն չէին եւ ժողովուրդը առաջնորդութեամբ աւետարանը կարգաւ հասկնալի լեզուով։ Ուրախութեամբ լեցուեցաւ, եւ այս նոր վարդապետութիւններուն շնորհիւ։ Կարծես նոր կեանք, նոր կորով ստացաւ։ Քիչ յետոյ հաւատքով ձրի փրկութեան վարդապետութիւնը եւ բոլոր քրիստոնէի Քրիստոսի հաւատարմութեամբ եւ զայն անկեղծութեամբ սիրելու պարտականութիւնը շեշտուեցաւ։ Շատեր այս փառաւոր վարդապետութեան միջոցով հոգեւոր ուրախութիւն եւ մխիթարութիւն ստացան։ Այժմ մեր ժողովուրդներուն ուսեալ մասը Աւետ. վարդապետութիւններուն հաւատացած են մտքով, եւ կ'ընդունին թէ Քրիստոնէութեան հիմնական վարդապետութիւնները բանաւոր են։ Զարդիս մեր մէջ շեշտելի ամենակարեւոր բանն է սուրբ կեանքը, Քրիստոնէութեան քարոզած եւ պատուիրած կեանքը, այն կեանքը որ Քրիստոսի կեանքին մէջ յայտնուեցաւ, եւ զոր Հոգւոյն Սրբոյ ազդեցութեան ներքեւ առաքելները եւ նախնի հաւատացեալները ապրեցան։ Հիմա ալ այսօրինակ հոգեւոր կեանք մեր կեանքին մէջ պիտի տեսնուի՝ արդեօք։

Այս գործնական հարցումը ամբողջ Քրիստոնէայ աշխարհին մէջ ուշադրութիւն կը գրաւէ հիմա։ Քրիստոնէութեան սկզբունքները եւ պահանջները գործնականապէս ապրելով պիտի կարենանք ցուցնել մեր կեանքին մէջ։ Ներկայ սերունդին հրաշքը ո՛չ կաղերուն քայլին է. ատիկա վիրաւորայինքը պիտի ընեն. ոչ հիւանդներուն բուժումը. ատիկա բժիշկները պիտի ընեն. ոչ կարգ մը զարմանալիք. զանոնք գիտական գիւտերու շնորհիւ գիտունները պիտի ընեն։ Ներկայ սերունդին հրաշքը այնպիսի սուրբ կեանքեր են, զորոնք ոչ թէ մարդկային օրոշումներ եւ դպրոցներու մէջ տրուած կրթութիւնն ու դաստիարակութիւնը եւ գիտական գիւտեր, այլ՝ Աստուծոյ Հոգին, որ մարդու մէջ է, պիտի կատարէ։ Ինչպէս որ այս սուրբ կեանքը ամէն դարու մէջ հրաշից հրաշք համարուած է, նմանապէս եւ այժմ Քրիստոնեաներուն յայտնած ամէնէն մեծ հրաշքն է։ Ըստ մեզ. ահա այս է եւ այս ըլլալու է այս հոգեւոր արթնութիւններուն մէջ շեշտուած ամենակարեւոր իրողութիւնը։ Երբ մարդիկ ատիկա նկարագրելու առիթ կը սխալին, կարեւորութիւն չտանք։ Եթէ երբեմն սխալմամբ տարբեր կէտ մը կը շեշտեն, մենք ուղիղ արդիւնքին կամ եզրակացութեան նայինք։ Եւ նոյն իսկ եթէ այս իրողութիւնը խօ-

սիմ ըսելու առիթ անդէպ եւ խիստ լեզու գործածեն, ներողամիտ գտնուինք, եւ աշխատինք հասկնալ ինչ որ ըսել կ'ուզուի։ Տարակոյտ չկայ թէ մեր եկեղեցիներուն մէջ կեանքին չափանիշը յատկապէս յոյժ թերի եւ պակասաւ որ կ'ըլլայ, Ուրախութիւններ, «Առանց պակասութեան մարդ չըլլար» առածին յենով, իրենց թուլութիւնն ու մեղանշական կեանքերը ծածկելու կը ջանան, եւ այս պատճառաւ ահա եկեղեցին չապրի պարտաւ պատշաճ սուրբ կեանքը, Քրիստոսի պահանջած առիթներով կատարեալ կեանքը, այն կեանքը զոր միայն Աստուծոյ Հոգին մեր մէջ կրնայ գոյացնել, այն կեանքը որ սիրով եւ ուրախութեամբ լի է։ Արդ, պէտք է որ մեր միսիոնարները, քարոզիչները եւ մեր բոլոր եկեղեցիները այս խնդիրը լրջօրէն ձեռք առնեն եւ լուծեն Աւետարանին համաձայն եղանակաւ մը։ Եւ եթէ անգամ մը մեր եկեղեցիները առ հասարակ օոյն սուրբ եւ յաւիտենական կեանքի խնդիրը ձեռք առնեն եւ լուծեն, եւ ամէն անհատ Հոգւոյն Սրբոյ ազդեցութեամբ ճշմարտապէս եւ առատօրէն այդ կեանքին սիրանայ, այն առիթ մեր եկեղեցիները ճշմարիտ Պենտեկոստէի շնորհները պիտի վայելին։ Տէրը այս շնորհքը պարգեւէ մեզի իւրաքանչիւրիս եւ ամէնուս։ Ամէն։

Վ. Ե. Բ.

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊՈՆՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հետաքրքրական եւ թերեւս զուարճալի իրողութիւն մըն է մեր ժամանակակիցներէն չափերութեամբ Հէնրի Ուորտ Պիչըր իր պարտականութիւնը կը համարէր պաշտպանել կեանքի ապահովագրութեան բարոյականութիւնը։ Անոր օրով հասարակութեան բաւական ստուար մէկ մասը, արդարեւ գրեթէ մեծամասնութիւնը, տեսակ մը բաղադրաւոր կը համարէր ապահովագրութիւնը։ Խնդիրն աւելի աղէկ հասկցուելով, այդ տեսութիւնը հիմա գրեթէ աներեւութացած է, եւ ինչ որ երբեմն կը նկատուէր երկրայելի արարք՝ հիմա շատերէ կը ճանչցուի անձնական պարտականութիւն։

Կեանքի ապահովագրութեան գործը այնքան արագ յառաջ գացած է որ ապահովագրական ընկերութիւններուն դրամագլուխներն այսօր աշխարհիս դրամական ամէնէն մեծ գումարներն են, Առիւնք միայն Միացեալ Նահանգները, ուր գործաւորներու համար ապահովագրուելու բռնադատիչ օրէնք չկայ, ինչպէս կայ Գերմանիոյ մէջ, եւ ասոնք կայն ապահովագրուողները թուով յոյժ մեծ են համեմատաբար։ Երկու եւ մէկ քառորդ երկրիս

տուր կը ներկայացնէ Միացեալ Նահանգներու հին ոճով կեանքի ապահովագրութիւններուն պահանջը, եւ անոնց ներկայացուցած ապահովագրութիւններուն գումարը տասը երկիւրիոնէն աւելի է։ Աւելի քան հինգ միլիոն ապահովագիր ունեցողներ կան, իւրաքանչիւրը միջին հաշուով երկու հազար տուարէն քիչ մը աւելի տուարնոց։ Առնցմէ զատ կան իբր տասնըհինգ միլիոն ճարտարեւտական ապահովագիրներ, որոնք կը ներկայացնեն իբր երկու երկիւրիոն տուարի ապահովագրութիւն, եւ կան աւելի քան վեց միլիոն ապահովագիր ունեցողներ ութ երկիւրիոն տուար ապահովագրութիւնով եղբայրակցական կոչուած եղանակաւ։ Կան կազմակերպութիւններ, ուր իւրաքանչիւր անգամ կը վճարէ տարեկան գումար մը, եւ երբ անդամներէն մէկը մեռնի, անոր ընտանիքը այսինչ չափ գումար մը կ'ընդունի դրամագլխէն։ Ուստի Միացեալ Նահանգներուն մէջ ընտանիքներուն գրեթէ կէսէն աւելին ապահովագրուած է։

Հետզհետէ ճանչցուեցաւ թէ ապահովագրութիւնը միջակ կարողութեան տէր մարդու մը համար խնայութեան ապահով ձեւ մըն է։ Եւ որովհետեւ այդ դասակարգի մարդոց մեծագոյն մասին հետաքրքրութեան նիւթ եղած է անիկա, ապահովագիր ունեցողները աւելի ազէկ պաշտպանելու համար միջոցներ տնօրինուած են երկրին օրէնսդիր մարմինէն։ Հրապուրիչ սակայն անապահով գործեր ընող ընկերութիւնները լուծուեցան եւ կամ աւելի ապահովիչ վիճակի վերածուեցան։

ԴԻԻՅԱԶՆԱԿԱՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ 1904 տարուան վերջերը երեք տրուան թիկ մետաղներ կոխուեցան Ֆիլադելֆիոյ փողերանոցին մէջ եւ տրուեցան Միացեալ Նահանգներու Եկամտից պաշտօնեաներէն երեք հոգիի, 1897-98 ձմեռան միջոցին անոնց կատարած դիւցազնական մէկ գործին ի վարձ։

1897 Նոյեմբեր ամսուն խաղաղականի նաւախումբին կիտորս նաւերուն տէրերը տեղեկացան թէ ութ կիտորաներ սառնամանիքի մէջ փակուած են, եւ թէ սովամահ պիտի ըլլան եթէ անոնց ուտելիք չհասցուի անմիջապէս։ Նախագահը հրամայեց նպաստիչ արշաւ արտւար մը կազմակերպել, եւ Պէյք նաւը ընտրուեցաւ այդ գործին համար։ Յամաքային ուղեւորութիւնը սկսաւ Վանքուվըր Գիլի ծովափէն։ Չորս բալիսիրներ ճամբայ ելան պարէնով եւ վրանի պիտոյքներով իւր Բալիսիրները կը քաշէին քառասունըմէկ շուններ։ Ճամբայ ելլե-

լու ժամանակ ձիւնը խորունկ էր, եւ արշաւախումբն ամբողջ՝ ձիւնի յատուկ ոտքի ամաններ հագած էր։ Եւ չորս Եսկիմացիներ առջեւէ կ'երթային ճամբայ բանալու համար։ Փոթորիկները սաստիկ եւ հովերը կատաղի էին։ Բայց փոքրիկ խումբը յառաջ կ'ընթանար մինչեւ որ աւարտեց 1600 մղոն ճամբան։ Ուղեւորները չնստան բալիսիրին վրայ հանգիստ, եւ խարազան չհաչեցողին շուններուն զխուն վրայ, ինչպէս կ'ենթադրուէր թէ պիտի ընէին։ Գործն ստանձնող այս մարդիկը պիտի չքայլէին միայն, այլ պիտի հրէին քաշէին բալիսիրները եւ երբեմն ալ իրենք անձամբ պիտի լծուէին անոնց։

Ի սկզբան յիշեալ պաշտօնակալները գործը սաստիկ դժուար մինչեւ իսկ գրեթէ մահացողիչ գտան, բայց հետզհետէ սովորեցան անոր։ Ճամբան կէսին համար գրեթէ 500 եղջերուներու երամակ մը տարին իրենց հետ, որ ինքնին դիւրին գործ մը չէր։ Պզտիկ Լափոնիական շուն մը երամակին շուրջը կը դառնար եւ եղջերուները փախչելէ կ'արգելէր։ Ճամբորդութեան վերջին մասը յոյժ դժուար էր, եւ շատ անգամ այնպէս թուեցաւ թէ թշուառութիւն պիտի դար անոնց վրայ։ Ձեռն սաստիկ փոթորիկներ իրարու կը յաջորդէին, գայլերու վոհմակներ կը սպառնային եղջերուներու երամակին, տեղատարափ ձիւնները տեսողութիւնը կը խափանէին եւ գետնին վրայի նշանները կ'անյայտացնէին, եւ ամբողջ խումբը ցաւազին կերպով կը չարչարուէր ցուրտէն։ Ժամանակ եղաւ որ խումբէն հատուած մը բաժնուեցաւ միւսներէն։ Ուտեստը քիչցաւ եւ ամէն ինչ որ մնացած էր շուններուն, քիչ մը ալիւրէ ապուր էր։ Ողորմելի արարածները այնքան կատաղի եղան, որ կ'ուտէին բալիսիրի խարազաններուն կաշիները, եւ մինչեւ անգամ մարդոց հանգերէները ապահով չէին անոնց քաղցած ախորժակէն։

Մարտ 29ին արշաւախումբը հասաւ Փոյնթ Պարօ կոչուած տեղը։ Խորտակուած նաւերուն սպանները եւ նաւաղները գրեթէ ապուշ երեւոյթ մը առած էին։ Ձէին խորհած թէ կրնայ իրենց օգնութիւն գալ այդ ձմեռ եղանակին մէջ։ Վրանին մէջ յուզում եւ սփոփանք խառն տիրեց։ Անոնց պարէնը շատ նուազած էր, եւ հիւանդութիւն կը տիրէր անոնց մէջ։ Առանց ժամանակ կորսնցնելու արշաւախումբը նոր տեղ փոխադրեց մարդիկը, լաւ մը կերակրեց զանոնք եւ ստիպեց որ մաքուր կենան։ Այնուհետեւ հոն մնաց ամիսներով, մինչեւ որ Պէյք կարող եղաւ իր ճամբան երթալ զանոնք ազատելու համար։

Նախագահ Մաքսիմի պատուաւորելու միջոցին այս քաջարի պաշտօնատարները, որոնք ցամաքին վրայէն ըրած էին այն ճամբորդութիւնը, ըսաւ, «Այդ արշաւանքը յաղթութիւն է խաղաղութեան, որուն հետեւանքները հնար չէ ըստ արժանւոյն զնահատել, եւ ասոնց անաղարտ քաջութիւնը զանոնք ճշմարիտ զիւցազուէներ կ'ընէ ։»

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԲԱԶՄԱԹԻԻ ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ի Մէմփիս տարիներ առաջ գտնուած նշանաւոր գիւտերէն հետէ Եգիպտոսները հետազոտելու ճոխ գանձ մը ունեցած են, որ ի յոյս բերուած է այժմ փոսէ մը, Լուքսորի մէջ, ի վերին Եգիպտոս ։ Ինք տարիներէ ի վեր Հնախոյզներու կաճառը կը զբաղէր այդ տեղի գործերով, ի Քարնաք Ամմոնի Տաճարը վերտօնին երեւան հանելու նպատակաւ ։ Այս գործերուն պարապելու միջոցին, տնօրէնը, Մ. Մ. Ճ. Լըկրէն, տեսաւ մեծ խորխորատ մը, որուն մէջ կ'երեւէր թէ անհամար արձաններ եւ յիշատակարաններ նետուած էին ։ Անոնցմէ ահագին թուով առարկաներ արդէն հանուած եւ քննուած են ։ Ամէն ալ Պաղտմեան թուականին կը պատկանին, եւ գրեթէ ամէն ալ պատմական արձանագրութիւններ կը կրեն, որոնցմէ կարելի է հասկնալ թէ ներկայացուած անձինք ո՛վ են եւ ո՛ր ժամանակի կը վերաբերին ։ Այն հանուած առարկաներուն մէջ կը գտնուին ութ հազար արձաններ ռակեղօծ պղնձէ, բայց ի տելի քան հինգ հարիւրէ որոնք չինուած են կրանիթէ, պազալթէ, պէրիլէ, կրաքարէ, քարացած փայտէ եւ ուրիշ նիւթերէ ։ Պեղման այս գործը մասնաւոր ղեկարարութեան կը բախի, վասն զի խորխորատը նեղոսի մակերեսէն ցած է, եւ շարունակ կը լեցուի գետէն մզուած ջրով ։

ՄԱՅՐԵՐՈՒՆ

(Միւլա Տաք, Թալա)

Յ.

Քրիստոս յիշ Գառ յէջ է

Ժամանակաւ հեղինակ մը ռապէս պատկերացուց ու նկարագրեց առանց Քրիստոսի աշխարհ մը ։ Մարդիկ գերեզմանի մը մէջ գտան Քրիստոսի մարմինը ։ Յետոյ երբ տեսան թէ ամէն ոք կը հաւատայ որ երկինք համբարձաւ ան եւ հաւասար է Աստուծոյ, կարծեցին թէ մեծ մեղք կը գործեն ։ Ուստի բոլոր մարդիկ Հոռոմ եկան, մեծ եկեղեցիի մը մէջ հաւաքուեցան, պաշտօնապէս ծանուցին թէ այլեւ Քրիստոսի հետ ամէն յարաբերութիւն կը խզեն, մարմարեայ խաչերը գետնին զարկին եւ

յայտարարեցին թէ Քրիստոս չկայ եւ այլեւ Աստուծոյ զառ ոչ մէկուն պիտի հաւատան ։ Քիչ յետոյ ամբողջ աշխարհ խաւարի մէջ ընկղմեցաւ, Քրիստոսի խաչէն ճառագայթող լոյսէն զառ լոյս չմնաց ։ Սակայն մարդիկ ըսին, «Օն, խաչն ալ կործանենք, այլեւս մեզի պէտք չէ ան ։» Եւ անքովանդակ աշխարհի մէջ Աստուծոյ ձայնը լսուեցաւ, որ կ'ըսէր, «Միածին Որդիս զրկեցի, եւ աշխարհ մերժեց զայն ։ Արդ, տուածս ետ առնեմ որ աշխարհ առանց Քրիստոսի մնայ ։» Յետոյ խաչին լոյսն ալ անհետացաւ, աշխարհ կատարեալ մթութեան մէջ մնաց ։ Յայնժամ մարդիկ սկսան Քրիստոսի եւ խաչին տեղը բռնող բան մը փնտռել, բայց ի գուր ։ Ամէն ոք հոս հոն կը թափառի, երջանկութիւն կը փնտռէ, կը խնդայ կը խօսի, բայց եւ այնպէս չառ ապերջանիկ կ'ըլլայ ։ Մէկը կեանքի զաղտնիքը պարզել ձեռնարկելով կ'ըսէ, «Ես զիս հոգ չեմ ընէր, բայց եթէ սիրելի կ'իմս եւ զաւակս մեռնին, ինչ պիտի ըլլան ։ Ես չեմ ուզեր անոնցմէ զատուիլ, ալ զարձեալ անոնց միանալ ։ Ահ, ինչ պիտի ընեմ ։»

Նոյն հեղինակը քիչ մը եւս յառաջ կ'երթայ եւ պոռնիկ կնոջ մը վրայ կը խօսի ։ Կինը իր մահուան ժամուն իր քով կանչեց իմաստուն մարդ մը ։ Անոր պատմեց իր կեանքը եւ ըսաւ, «Շատ մեղքեր գործելէ ետեւ Փրկիչը գտայ ։ Սակայն օր մը զիրքդ ձեռքս անցաւ ։ Չայն կարգալով Աստուծոյ վրայ հաւատքս կորսնցուցի ։ Հիմա ըսէ ինձի, ո՛ր կրնամ գտնել երջանկութիւն ։ Ահա կը մեռնիմ ես, բայց ո՛ր կ'երթամ . . . » Մարդը բան մը չըսաւ, լռիկ սպասեց եւ խեղձ կինը յուսահատ վիճակի մէջ աւանդեց հոգին ։ Մահամերձ զաւկի մը օնարին քով կեցող հայր մը, տեսնելով թէ բոլոր կարելի դարմանները ապարդիւն եղան եւ զաւակը իր իսկ աչքերուն առջեւ հոգի տուաւ, ծունկի վրայ զաւով աղաղակեց, «Ով Փրկիչ, եթէ այս սրտահատորիկս քեզի միանալ գնաց, զիս ալ տար, վասն զի չեմ կրնար առանց անոր ապրիլ ։» Սակայն յանկարծ միտք բերելով թէ ոչ Քրիստոս կայ, ոչ ալ իր աղօթքը լսող ունէ էակ, զառնապէս լացաւ ։ Ահա առանց Քրիստոսի աշխարհի մը վիճակը ։ Ինչ սոսկալի վիճակ, ուր ոչ յոյս կայ, ոչ երջանկութիւն ։

Այս անգամ ձեզի կ'ուղղեմ սա հարցումները ։ 1. Քրիստոսի համար դուք պատրաստ էք ։ 2. Ձեր տունը պատրաստ է ։ 3. Ձեր զաւակները պատրաստ են ։ 4. Քրիստոս ձեր տան մէջ է ։

1. Տուն մնացողներուն զխաւօրը մայրն է ։ Հայրը տառաջուն դործին կ'երթայ եւ առ հոռոմ

բակ տունն չգար մինչեւ իրիկուն։ Սակայն, ով մայր, տունդ մոտոզ ելլողները միայն քու հրամանիդ տակ են։ Արդ, կ'ուզե՞ս որ Գրիստոս քու տունդ գայ։ Ինչ որ առաքեալները Յիսուսի բռն իմաստութի ճամբուն վրայ, դուն ալ ըսէ։ Արքայա՛մ ըսաւ, «Շնորհք ըրէ, քու ծառայիդ մի անցնիր»։ Ղովտ ըսաւ, «Շնորհք ըրէ, ծառայիդ տունը դարձիր եւ գիշերը մեզի հետ կեցիր»։ Դուն ալ անոնց պէս կը թախանձե՞ս որ Գրիստոս տունդ գայ եւ գիշեր մը, որ մը կամ շատ ժամանակ մնայ։ Եթէ ես տունդ գամ, եւ գայն անմաքուր, անկարգ եւ անկանոն վիճակի մէջ գտնեմ, կը կարծե՞ս թէ կը նստիմ հոն։ Նմանապէս եթէ Գրիստոս տունդ գայ, եւ տեսնէ թէ երգում կ'ընես, սուտ կը խօսիս, կը բարկանաս, անուշադիր եւ աննոգ ես, կը կարծես թէ պիտի օւզէ քովդ կենայ, եթէ դուն զիս տունդ հրաւիրես, եւ ես գամ ու սաստիկ զրազ գտնեմ քեզ, այնպէս որ անկարող ըլլաս աչքդ վերցնել եւ ինծի «Բարի եկար» ըսել, կը կարծես թէ ես ներս կը մտնեմ։ Ոչ, կը դառնամ, տունս կ'երթամ։ Գրիստոս ալ երբ տունդ գայ եւ տեսնէ թէ դուն միայն ուսելիքի, խմելիքի, հագուստի եւ կապուստի խորհուրդներով զբաղեալ ես եւ բնաւ իրեն ուշադրութիւն չե՞ս տար, կը կարծես թէ քեզի հետ կ'ըլլայ։ Երբեք։ Ան ալ կը դառնայ, կ'երթայ, բոլորով թէ հոս իրեն համար բնակարան չկայ։ Երբ ես տունդ գամ եւ դուն զիս ներս հրաւիրելէ ետեւ բնաւ ինծի խօսիս եւ կերակուր չտաս, միթէ կը հաճի՞մ տունդ մնալ։ Դուք ձեր հիւրերը կը մեծարէք, անոնց ի պատիւ՝ տան մէջ գտնուած ամէնէն աղէկ բաները կը հանէք։ Ինչ ըրաւ Ղովտ։ Խնձոյք տուաւ Տէրոջը։ Արքայա՛մ վազեց արջառներուն քով, որթ մը բերաւ, խորովեց եւ անոնց սեղանը կոզի եւ կաթ դրաւ։ Ասոնք լաւ մեծարեցին Տէրը, եւ ան հաւնեցաւ։ Սակայն Փարիսեցին ինչ ըրաւ, երբ Յիսուս անոր տունը գնաց։ Ոչ ջուր տուաւ ոտքերը լուալու համար, ոչ ալ իւղ՝ գլուխը օծելու համար։ Ասոնց ո՞րին պէս կ'ընդունին Տէրը։ Արքայա՛մ թէ Փարիսեցիին պէս։

Եիսուս ինչ պատիւ կ'ուզէ։ Ոչ ընծայ, ոչ կաթ, ոչ ալ հաց կ'ուզէ։ Գու ամէնէն թանկագին բաներդ կ'ուզէ, այսինքն անձը եւ սիրտդ։ Եթէ ասոնք իրեն տաս, քովդ կը մնայ։ Կը վախճամ որ շատեր իրենց սիրտը Յիսուսի յանձնած չեն։ Կին մը տեսայ շրթունքը սեղմով գոցած, բայց այնչափ հպարտ որ Գրիստոս չէր կրնար անոր սրտին մէջ հիւր ըլլալ։ Ուրիշ մը անձնասէր կ'երեւէր։ Աստուծոյ աւելի իր տնձը կը սլաշտէր։ Ուրիշ մը

այնչափ դրամապաշտ էր որ չէր կրնար զԳրիստոս իր սիրտն հրաւիրել։ Ուրիշ մը այնչափ նենգաւոր աչքեր ունէր որ տարակոյս չուներ թէ աւելի օտուրութիւնը կը սիրէր քան զԳրիստոս։ Դուք պատրաստ էք որ Գրիստոս ձեր սիրտը մտնէ։

2. Սուրբ Դիրքը կ'ըսէ թէ «Դուք Գրիստոսին էք»։ Ինչ ըսել է այս։ Ըսել է թէ մեր հոգիները Գրիստոսին են։ Սակայն ըսել չէ՞ թէ մեր մարմիններն ալ անորն են։ Պէտք չէ՞ որ ինչպէս կ'աշխատինք մեր հոգիները մաքուր ու անարատ պահել, նմանապէս աշխատինք մեր մարմինները մաքուր եւ սուրբ պահել Գրիստոսի համար։ Զուր եւ օճառ աժան բաներ են։ Այնչափ ստեղծ լուացուելու, մաքրուելու ենք որ մեր մարմինները մեր հոգիներուն յարմար տաճարներ ըլլան։ Ես կը կարծեմ թէ աղոթաութեան դէմ մաքառելով Աստուծոյ ծառայած կ'ըլլանք։ Այս ուրեմն չա՞րժեք մեր տունները մաքրել, մեր հագուստները լուալ, անոնց արմուկները նորոգել, նմանապէս մեր գուլպաները, եւն։ Դիտնալու ենք թէ երբ այս բաները կ'ընենք՝ Գրիստոսի համար կ'ընենք։ Վասն զի Գրիստոս կ'օւզէ որ մենք մաքուր ըլլանք եւ մեր տունները աւլուած եւ կանոնաւոր վիճակի մէջ։ Ոչ միայն մեր անձերը, այլ եւ բոլոր մեր ինչքերը, այսինքն՝ տունները, զարդերը եւ գոյքերը, կերակուրը եւ ամանները անգամ սրբելու եւ աւոր նուիրելու ենք։

3. Զեր գաւակները Գրիստոսի համար պատրաստ են։ Հաւանորէն բնաւ արտօնութիւնն ունեցած չե՞ս Գրիստոսի պատմութիւնը այնպիսի մէկուն հաղորդելու որ դեռ լսած չէր գայն։ Սակայն աւելի մեծ արտօնութիւն մը ունիս, տանդ մէջ գտնուող պղտիկներուն հաղորդել այն պատմութիւնը։ Անոնք պէտք ունին Գրիստոսի պատմութիւնը լսելու։ Դուն անօնց կրկին կրկին կը խօսիմ։ Եիսուս Գրիստոսի անունը մանաւանդ պրդտիկներուն անուշ ու սիրելի ըլլալու է։ Իմ երեք տարեկան տղաս տան մէջ կը պտրտի «Եիսուսի եկ» երգեթով։ Հարկաւ այս գիս կը զուարճացնէ եւ կը քաջաւերէ որ աւելի խօսիմ Եիսուսի վրայ։ Երբ սեղան կը նստիք, գոհութիւն կու տա՞ք Աստուծոյ պարգեւած կերակուրին համար։ Զայն ձեր դրամով գնեցիք եւ ձեր ձեռքով եփեցիք։ Սակայն դարձեալ Աստուծոյ պարգեւը չէ՞ այն։ Եթէ ամէն կերակուրէ առաջ գոհութիւն կու տաս Աստուծոյ, միթէ գաւակներդ այդ կերպով լաւ դաս մը չեն առներ իրենց երկնաւոր Հայրը սիրելու եւ անոր գոհութիւն մատուցանելու։

Զուարկներդ ստատօտ եւ իրիկուն կ'աղօթեն։

Հաւանօրէն կ'ըսես թէ կը մոռնան անոնք: Սակայն միթէ քու պարտքդ չէ՝ անոնց յիշեցնել: Թերեւս չեն ուզեր աղօթել: Սակայն յանճարնքը որովհետեւ է: Քրիստոսը սիրել չթողնեցնելուն յանճարնքը քու կդ չէ: Չաւակներուդ Սուրբ Գիրք կը կարդաս եւ զայն սիրել կը սորվեցնես: Չաւակներուդ կը սորվեցնես թէ Քրիստոս քու Տէրդ է եւ կը փափաքիս զայն տանդ մէջ ընդունիլ:

4. Քրիստոս ձեր տան մէջ է: Սորվեցար թէ դուն եւ քու տունդ աւ զաւակներդ Քրիստոսի համար պատրաստ ըլլալու էք: Սակայն դեռ մաքուր չես: Ըշմարտապէս կը ջանաս օրէ օր ամէնէն աղէկ կերպով ապրիլ: Պատրաստ ես ամէն օր խաչդ առնել եւ Անոր ետեւէն երթալ: Եթէ չես, աղօթէ որ Աստուած քեզի օգնէ: Չես ուզեր Աստուծոյ հետ քալել, անոր բարեկամը կոչուիլ եւ զայն երես առ երես ճանչնալ: Չես ուզեր բժշկուիլ Պատրոսի զօքանչիւն նման: Չես ուզեր մեղքի մահէն ազատիլ, ինչպէս Ղազարոս մահուանէ ազատեցաւ: Չես ուզեր որ Զաքէոսի տունը եկող հոգեւոր փրկութիւնը քու տունդ ալ գայ: Քրիստոս կ'ուզէ տունդ գալ եւ հոն բնակիլ: Սակայն նախ հրաւիրուելու եւ կատարելապէս պատուուելու է: Յետոյ ինք անճառելի խաղաղութեամբ եւ երջանկութեամբ կ'օրհնէ ամբողջ տունդ:

ԿԵԴՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԺԴ ՀՈԳԵԻՈՐ ԺՈՂՈՎԸ

Անգամ մը եւս Տէրջը նախախնամութեամբ կեդր. Միութեան հոգեւոր ժողովը Մայիս 18ին Կեօսարիոյ եկեղեցւոյն հրաւերովը եւ հոգ. միութեան գործադիր ժողովներուն հաւանութեամբ Կեօսարիոյ մէջ գումարուեցաւ: Սոյն ժողովին օրինական կազմակերպութեանը ձեռնարկուելով տեսնուեցաւ որ 21 քուէատու անգամ եւ 20 պատուոյ անգամ ներկայ էր: Ըստ օրինի գոց քուէով նախագահ ընտրուեցաւ Վեր. Յ. Պիւլպիւլեան եւ քարտուղար Մ. Գազանճեան:

Այս ժողովս մէկ երկու տեսակէտներէ դիտելով կրնանք ըսել թէ շատ օգտակար եւ հրապուրելի ժողով մը եղաւ: Նախ Վեր. Յ. Գ. Գրիգորեանի մեր մէջ գտնուելովը ժողովին փայլ մը եւ հրապոյր մը տրուեցաւ, եւ իր օգտաշատ թելադրութիւնները՝ եկեղեցւոյն բնմէն արտասանած քարոզները եւ իր հետ եղած առանձին հոգեւոր խօսակցութիւնները բոլոր անդամներուն շատ սիրելի եւ հրահանգիչ եղան, որոց քաղցր տպաւորութիւնք մեր հետ ունենալով մեր տեղերը վերադարձանք: Դարձեալ, տարիներէ ի վեր խորհուած եւ բոլոր եկեղեցիներուն կարեւոր մէկ պէտքը

եղող եկեղեցական կանոնագիրը ու հոգ. միութեան կանոնագիրը պատրաստուելով վաւերացան: Սոյն կանոնագրերուն պատրաստութեանը համար ժողովիս ժամանակին մեծ մասը տրուեցաւ: Պէտք է հոս յիշել թէ յիշեալ կանոնագրութիւնները ըստ մեծի մասին Կիլիկիոյ եկեղեցիներուն եւ հոգ. Միութեան կանոնագրերուն վրայ հիմնուած են, եւ կը յուսանք թէ ի մօտոյ մէյմէկ օրինակ պիտի ղրկուի եկեղեցիներուն:

Եկեղեցիներու տեղեկագիրները կարգացուելով տեսնուեցաւ որ ժողովրդոց եւ եկեղեցեաց դործերը կայուն վիճակ մը չունին, այլ ընդհանուր առմամբ քաջալերական եւ յուսալից են: Ի մասնաւորի Կեսարիոյ, Սըվազի, Աղիզիէի, Ագոթիայի, Էլիէնճէի եկեղեցեաց վրայ ուրախալի լուրեր հաղորդուեցան: Քանի մը տեղերէ մասնաւոր նամակներ եկած ըլլալով անոնց հարկ եղած պատասխանները գրուեցան: Մարգուանի կայանին կողմէն տրուած տեղեկութիւններէն կը հասկցուէր որ Վեր. Մ. Տոմպալեան Ամառիայի մէջ եւ Վեր. Կ. Կիւլպէնկեան Մարգուանի մէջ աւետարանիչ ձեռնադրուած են, աւ Վեր. Եօրի Անաթոսիատի չէրէքի Աւետ. եկեղեցւոյն հովիւ ձեռնադրուած է: Վերջինը Մարգուանի եկեղեցւոյն ճիւղ էր: Սակայն վերջերս թէ՛ առանձին եւ կեղեցի կազմուած եւ թէ՛ իւր քարոզիչը իր վրան հովիւ կարգուած է Հոգ. Միութեան գործադիր ժողովներուն հաւանութեամբ:

Կեսարիոյ հոգ. գործադիր ժողովին հաղորդած տեղեկութիւններէն կը հասկցուէր որ Հոգ. Միութեան նախորդ ժողովին քուէմանը համեմատ կէմէրէկի ճիւղ եկեղեցին Կեօսարիոյ եկեղեցիէն բաժնուած եւ Վեր. Բ. Տօնիկեան ալ երէց կարգուած է: —Նէվչէհիւրի ժողովրդեան կողմէն նամակ մը գրուած էր Հոգ. Միութեան, որով կը խնդրուէր որ իրենց մայր եկեղեցիէն զատուելով առանձին եկեղեցի մը ըլլան: Ժողովս աոյն նամակը նկատի առնելով յարմար տեսաւ որ մէկ տարի սպասել վերջ Կեօսարիոյ գործադիր հոգ. ժողովին յանձնուի հարկ եղածը տնօրինելու համար:

Քանի մը ճառեր կարդացուեցան, առաջինը գրուած էր Փրոֆ. Հայկազեանի կողմէ: Սակայն ինք չէր կրցած գալ բայց ճառը ղրկած էր, զոր կարդաց Վեր. Մ. Մնչերեան: Նիւթն էր «Պեղում» եւ Սր. Գրիգորեան Նախ ցուցուց թէ Սր. Գրիգորեան մը ղէպքեր ուրիշ ազգերու պատմութեանց մէջ եւս այլեւայլ կերպերով յիշուած են: Միայն թէ Սր. Գրիգորեան անոնցմէ աւելի աղէկ եւ բարձր ձեւերով ու նշանակութիւններով երեւան դալուն եւ

անոնց վրայ նոր ճշմարտութիւններ աւելնալուն մէջն է առաւելութիւնը, եւն. : Այս ճառը սա եզրակացութիւններով վերջ գտած էր . ա. Սբ. Գրոց բառական վարկածին սխալ ըլլալը կը հասկնանք : բ. Քննութիւնը մեղի կը սովորեցնէ թէ Աստուած հեթանոսներուն ալ իր վկայութիւնը տուած է . ե. գ. կը սովորենք Սբ. Գրոց ցուցուցած 4000 տարիէն շատ աւելի է Քրիստոսէ առաջ եղած թուականը : ճԱյս ճառին վրայ եղան ինչ ինչ դիտողութիւններ եւ հարցումներ, որոնք վերջ գտան Վեր. Յ. Գրիգորեանի սա բացատրութիւնովը . «Պեղումները Սբ. Գրոց վրայ ունեցած հաւատքնիս կաւելցեն : Ներշնչման խնդրոյն գալով, որչափ որ ամէն ազգաց մէջ յայտնութիւն կայ, ժակայն Սբ. Գրոցինը բոլորովին տարբեր է : Առաջինը ընդհանուր է, իսկ Սբ. Գրոցինը մասնաւոր : Առաջինը որոշ նպատակակէտ մը չունի, մինչդեռ Սբ. Գրոցինը որոշ տեղ մը կը գիմէ, այսինքն դէպի Քրիստոս եւ գերեւական է : Սբ. Գրոց ներշնչումը ընելով Աստուածային տարրը կը հասկնանք եւ առանձնաւ է, իսկ անոր մէջ եղած մարդկայինը առաջինին կեղեւն է : » Այս բացատրութիւնը ամենուս գոհունակութիւն պատճառեցին : Որոշուեցաւ որ հոգ. միութեանս կողմէն Փրոֆ. Հայկազեանի շնորհակալութեան գիր մը գրուի իր պատրաստած գնահատելի ճառին համար :

Վեր. Յ. Պիւլպիւլեան կարդաց ճառ մը, «հոգեբանութիւն եւ նոր կեանք» նիւթ ունենալով, որուն մէջ սա մասերը երեւան եկած էին . 1. Հոգեւոր աշխարհը անուրանալի իրողութիւն մ'է եւ մարդ անոր մէջ մտնելու է : 2. Սրտի նորոգութիւնը ըստած իրական դէպք մ'է կենաց մէջ : 3. Այս փոփոխութիւնը մտքի կարողութիւններուն հետ մեծ առնչութիւն ունենալուն պէտք է ունի ուշով դիտուին անդամադննական եւ հոգեբանական օրէնքները : 4. Այս նորոգութեան կեանքը մանկութեան եւ պատանեկութեան հետ մասնաւոր յարաբերութիւն ունենալուն համար ծնողք մեծ ուշադրութիւն տալու են իրենց զաւակաց կրթութեան եւ հոգեւոր կենաց համար : 5. Այս փոփոխութեան յաջորդող տարիներուն մէջ ատանկներուն կրթութեան եւ յառաջգիմութեան շատ հոգ տարուելու է : Ծնողք, քարոզիչներ եւ դասատուներ մեծ պատասխանատուութիւն ունին : 6. Հոգ. արթնութեանց միջոցին զգացումներուն վրայ գործելը որչափ որ կարեւոր միջոց մ'է, նոյնքան աւելի կարեւոր է նաեւ մտային տարրերը նկատի առնել, ժակայն զգուշանալու է որ չափազանցութեան չդիմուի : 7. Բանի քր բոլոր մարդոց զգա-

ցումները եւ կարողութիւնները նոյն չեն, ուստի մանաւանդ հոգ. արթնութեան ժամանակ մեծ աշարջութիւն պէտք է որպէս զի մտային հաւասարակշռութիւնը չկորսուի : Շատ խնամով եւ կարգ մը նոր խորհուրդներով պատրաստուած ճառ մ'էր : Ասոր վրայ Վեր. Յ. Գ. Գրիգորեան շատ զեղեցիկ եւ զօհացուցիչ եղանակաւ բացատրեց նոր կեանքի վիճակը եւ յարաբերութիւնը մեր հոգեկան կարողութեանց հետ : Պատրաստուած ճառին եւ եղած դիտողութեանց համար Վեր. Յ. Պիւլպիւլեանի եւ Վեր. Յ. Գրիգորեանի շնորհակալութեան քուէ տրուեցաւ :

Սըվազի Բարձր. Դպրոցի առաջին դասատու եւ նոյն եկեղեցւոյն կողմէ նուիրակ Տիգրան էֆ. Գապաքճեան կարդաց ճառ մը դպրոցներու կարեւորութեան մասին եւ սա քանի մը կէտերը շեշտեց զեղեցիկ կերպով . Նախ՝ դպրոցներու եւ եկեղեցիներու յարաբերութիւնը : 2. Բարձրագոյն դպրոցներու յարաբերութիւնը ինչ ըլլալու են իրենց շուրջը գտնուող դպրոցներու հետ : 3. Ինչպէս սորվեցնելու ենք լեզուները, մաթեմատիք, գիտութեան դասերը, Սբ. Գիրք, եւն. : 4. Դասաւանդներու անձը եւ իրերը, սորվեցնող, Բրիտանեայ եւ կարող իրենց պաշտօնին : Այս ճառին վրայ եւս քանի մը դիտողութիւններ ըլլալէ վերջ շնորհակալութեան քուէ տրուեցաւ յիշեալին :

Վեր. Գ. Տէմիրճեան նիւթ ունենալով «մեր բեմերը» ազգու եղանակաւ մը խօսեցաւ սա մէկ քանի կէտերուն վրայ . «Մեր բեմերը եւ դպրոցները այնպէս են ժողովրդին համար ինչպէս օրտը եւ թոքերը մարմնոյն : Ա. Մեր բեմերը կը պատրաստեն խորհող ու դատող ժողովուրդը . հոգեւորապէս ազնեացած եկեղեցին, հեռաւոր ժամանակի զարգացած ժողովուրդը, Բ. Բեմերը անհատներու ազգեցութեան տակի անհատը բարձրացնել՝ եկեղեցին բարձրացնել կը նշանակեն : Ուստի պէտք է որ անոնց մտաւոր կարողութեանը, անոնց դաստիարակութեանը եւ քրիստոնէութեանը ուշադրութիւն տանք : Գ. Ինչպէս կրնանք այսպիսի անձինք հասցնել . 1. Բեմը երբ եկեղեցին արթուն կը պահէ, անհատներ ընականապէս պիտի առաջնորդուին այն պաշտօնին : 2. Եկեղեցին յատուկ անհատներ ընտրելու եւ կրթելու ետեւէ ըլլալով : 3. Բարեպաշտ դպրոցներ ունենալով : 4. Բարոգիչներու անձերուն նայելով : 5. Գոյէճներու միջոցաւ : 6. Աստուածաբանական դպրոցները հրապուրելի վիճակի մէջ դնելով : 7. Դրամական նպաստներ ընելով : Այս բոլոր խօսուածները առմենուս կողմէ շնորհակալութեամբ ընդունուեցան :

1903 տարւոյ Յուլիոսին Սըվադի մէջ գումարուած հոգ. ժողովին ընտրած մասնախումբը Մարգուա- նի Աստուածաբանական դպրոցին մասին իր պատ- րաստած տեղեկագիրը մատուց, որմէ կը հասկցուէր թէ վերապատուելիք Յ. Պիւլպիւլեան, Գ. Տէմիր- ճեան եւ Մ. Գազանճեան 1904 Հոկտեմբերի մէջ Մարգուան գացած ըլլալով Աստուածաբանական դպրոցի մարմնոյն կողմէն շատ սիրալիր ընդունե- լութիւն մը գտած էին։ Սոյն մասնախումբը դասե- րուն ներկայ եղած ու հարկ եղած տեղեկութիւն- ները քաղելէ վերջ սա մէկ քանի թելադրութիւն- ները ըրած էր. 1. Ասկից վերջ ընդունուող ամէն աշակերտ գոլէճի մը ընթացաւարտ ըլլալու է։ Սա- կայն վերջին աստիճան ստիպեալ պարագայից տակ իրեւ ըստառութիւն ոչ ընթացաւարտ այ կրնայ ընդունուիլ, սա պայմանաւ որ այս վերջինք բա- ւականաչափ կրթութիւն մը առած ըլլան։ 2. Ա- մէն ընտրելի իւր միտինարական կայանին գոր- ծադիր ժողովին հաւանութեամբ ընդունուի։ 3. Ասկից վերջը եղող կարգերուն համար շատ փա- փաքելի է որ դասագրեանց աստիճանը բարձրա- նալով փոխուի։ 4. Դպրոցին գրատունը թէ՛ նս- րագուի եւ թէ՛ գոլէճի գրատունէն բաժնուելով մասնաւոր ջանք եւ ուշադրութիւն արուի դպրո- ցին յառաջդիմութեան։ 5. Փափաքելի է որ թէ՛ չէնքովը, թէ՛ դասատուներովը եւ թէ՛ իր կառա- վարութեամբ գոլէճի հաստատութենէն բաժնուե- լով առանձինն հաստատութիւն մը ըլլայ։ 6. Աստ- ւածաբանական դպրոցին եւ հոգ. միութեան մէջ մասնաւոր պաշտօնական յարաբերութիւն մը գոյա- նալու համար պէտք է որ գոնէ իրր պատուոյ ան- դամ երկու հոգի գտնուի Միութեան կողմէն դպրո- ցին վարչութեանը մէջ։ Այս տեղեկագրէն վերջ Մարգուանի Աստուածաբանական դպրոցի դասա- տուներէն Տր. Բիկս նախ իր եւ հաստատութեան կողմէն շնորհակալութիւն յայտնեց հոգ. միութեան եւ այցելող մասնախումբին օր իրենց հաստատու- թիւնը ուշադրութիւն գրաւել օկած է. եւ ապա յայտնեց թէ օրչափ որ թելադրութեանց ամէնուն գործադրութիւնը առայժմ կարելի չէ, սակայն ա- մէն միջոց ի գործ պիտի դրուի որ կարգ մը փո- փոխութիւններ ըլլան։ Այս խնդրոյն ներկայ տար- ւոյս մէջ գումարուած արեւմտեան միտինարական ժողովին մէջ եւս նկատի առնուած ըլլալը ուրա- խութեամբ լսուեցաւ։ Ժողովս փոխադարձաբար իր շնորհակալութիւնը յայտնեց սոյն հաստատութեանը վարիչ մարմնոյն, իրենց ցոյց տուած սիրալիր ընդունելութեան համար։ Յառաջիկայ տարի դարձ- եալ սոյն հաստատութիւնը սոյցելելու համար ո-

րոշուեցաւ որ ամէն կայանի գործադիր ժողով իր մէջէն մէյմէկ անձ ընտրելով իրեւ մասնախումբ հոն ղրկէ, ծախսը տեղական եկեղեցիք վճարելով։

Մր. Ուինկէյթի Թալասի տղայոց բարձր. դպրո- ցին վրայ տուած տեղեկութիւններէն հետեւեալ- ները կը քաղենք. դպրոցը այս տարի ունեցած է 55 գիշերօթիկ, 222 ցերեկօթիկ աշակերտ ու 510 ոսկրի չափ ծախս եղած է։ Թալասի աղջկանց բարձր. դպրոցի տեղեկագրէն կը հասկցուէր թէ ունեցած է այս տարւոյն մէջ 86 աշակերտուհի, որոց 63ը գիշերօթիկ եւ 23ը ցերեկեայ են, 70ը Հայ, 16ը Յոյն եւ 2ը ոչ-Քրիստոնեայ։

Տր. Տատ իւր հիւանդանոցի մասին սա քանի մը տեղեկութիւնները տուաւ. 7 աժառան մէջ 220 հիւանդ առնուած է, 4,469 օր լինացած են 124 այր եւ 46 կին, 74ը ճրի։ 330 գործողութիւն կատար- ւած է, 436 ոսկի մուտք եւ 490 հլք ունեցած է։ Հիւանդանոցին համար գործածուած հոգեւոր մի- ջոցներուն եւ եղած ջանքերուն համար Տր. Տատի եւ իւր օգնականներուն շնորհակալութեան քուէ տրուեցաւ։ Թորոս էֆ. Սահակեան քննուելով քա- րոզի արտօնագիր տրուեցաւ եւ Յ. էֆ. Խաչա- տուրեանի արտօնագիրը երկրորդ անգամ ըլլալով վաւերացաւ։

Հոգ. միութեան գործերը մինչեւ յառաջիկայ տարեկան ժողովը կատարելու համար հետեւեալ անձինք գործադիր ժողովոյ անդամ ընտրուեցան. Միտինարք պատուոյ եւ ընկիւնները քուէատու ան- դամ պիտի նկատուին։ Մարգուանի կայանին հա- մար Տք. Բիկս, Մր. Հուայթ, Վեր. Գ. Ապրահատ- եան, Վեր. Բախիտիս եւ Յակօր էֆ. Պետրոսեան կեօարիոյ համար Մր. Յառլ, Մր. Ուինկէյթ, Վեր. Բ. Եագուպեան, Վեր. Յ. Պիւլպիւլեան եւ Վեր. Մ. Մնչէրեան։ Սըվադի համար Մր. Բե- րի, Մր. Բարթիմէ, Վեր. Գ. Տէմիրճեան, Պատ- Մ. Լուսիկեան եւ Մ. Գազանճեան։ Ազգապետա- րանի խնդիրը ներկայացուելով յարմար դատուե- ցաւ որ զրամապէս օգնենք Ազգապետարանի, եւ այս իրագործելու համար փափաք յայտնուեցաւ որ Ազգապետարանը հաճի իր պէտքերուն եւ գործերուն վրայով եկեղեցիներուն տեղեկութիւն- ներ հաղորդել, կը յուսանք թէ Ազգապետարանը պիտի բարեհաճի յիշեալ թելադրութիւնը նկատի առնել։

Որոշուեցաւ որ յառաջիկայ հոգ. միութեան գումարման համար զրկուելիք տեղեկագրի համար պատրաստուած մէյմէկ թուղթ ալ ղրկուի։ Վեր. Յ. Գրիգորեան Աւետիքեւի խմբագրութեան կող- մէն հոգ. միութեան Աւետիքեւի տարածման հա-

մար ունեցած ջանքերուն համար չնորհակալու-
թիւն յայտնեց : Ժողովս ալ իր փոխադարձ չնոր-
հակալութիւնը վեր. Յ. Գրիգորեանի եւ Ա. Եր-
բերի խմբագրութեան յայտնեց իրենց օգտաշատ
գործին համար : Ժողովը լրանալէն վերջ վեր. Յ.
Գրիգորեանի առաջնորդութեամբ երեք քառորդ
ժամու չափ աղօթածողով մը ունեցանք, որուն
յաջորդեց Հաղորդութեան Սեղանին բացումը, եւ
Տր. Րիկսի ու Մ. Գազանճեանի մատակարարու-
թեամբ բոլոր ժողովին անդամները Կեսարիոյ եկե-
ղեցւոյն ներկայ եղող անդամոց հետ մէկտեղ հա-
ղորդուեցան :

Այս հոգ. ժողովները 7 օր տեւեցին եւ ամե-
նուս տպաւորութիւնը սա եղաւ թէ անոնք օգ-
տակար եւ շինիչ հոգ. ժողովներ էին : Երանի թէ
Աստուծոյ Հոգւոյն առատ հեղուքը թէ՛ մեր եւ
թէ՛ մեր եկեղեցիներուն բոլոր անդամոց վրայ
ըլլայ :

Ի դիմաց Կեդր. Միութեան հոգ. ժողովին

Գործադիր ՄԻՋՈՒՄ Կ. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

Յ. Գ. Բաւական մանրամասնօրէն գրուած է
այս յօդուածը, որպէս զի բոլոր եկեղեցիներուն
կարդացուի :

ՆՈՅՆ

ԱՂՕԹՔ

Երբ զիս պատեն մարմնոյ ցաւեր,

Միտքս ըլլայ վշտով աւեր,

Տուր ինձ, խնդրեմ, Տէր սիրելի,

Քեզի յուսալ՝ հոգւով առի :

Երբ, ո՛հ, ըլլամ գերի մեղքին,

Տուր ինձ նայիլ Փրկչիս խաչին .

Անով միայն արեւ ու կեանք՝

Ունիմ անշուշտ եւ ըսփոփանք :

Մահուան ժամուս ալ, Տէր, նորէն

Տուր ինձ խնդրեմ, սրտիս խորէն՝

Նախ քեզ ուղղել ալէլուներ,

Ապա թռչիլ հոգւով ի վեր :

Կարին

Ա. Կ. ԹԻԹԻՒՆԻՃԵԱՆ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԴՊՐՈՑ

ԼԶ. ԴԱՍ. ՍԵՊՏ. 3

Հրեաները Բաբելոնի Դէջ (Բ Մահ. ԼԶ. 11-21)

Ուկեղէն համար. Թու. ԼԲ. 23 :

Ահաւոր ընկերացաւնէր. — Բ. Բ Մահ. ԼԶ. 11-

21. Տէրօջը կամքը գիտնալը օրհնութիւն մըն է,
բայց զանկա գիտնալ եւ չկատարելը շատ մեծ
մեղք է. — Դ. Եզեկ. ԺԲ. 1-16. Աստուած Հրէից
ժողովրդին իմացուցած էր թէ ինչ պիտի ըլլար ա-

նոնց մեղքերուն հետեւանքը : Ան մեղի ալ կ'ի-
մացնէ իր կամքը. — Դ. Սաղ. ՃԺԸ. 1-16. Աս-
տուծոյ հաւատարմութեւ հնազանդելու օրհնութիւնը.
— Ե. Երեմ. ԼԲ. 26-33. Աստուած չկրնար ընդու-
նիլ մեղքը եւ մեղաւորը. — Ուր. Ողբ. Ա. 1-11.
Աստուծոյ կամքին չհնազանդելու հետեւանքը. —
ՇԲ. Մատ. Է. 24-27. Խելացի մարդիկ ըլլանք
Քրիստոսի յանձնարարութեան համաձայն : — Կիւ-
Երբ. Դ. 4-13. Հանգիստէն չզրկուինք անհաւա-
տութեամբ :

Մանգո-Նիւնիւր. Ժողովրդին վերջին անգամ
Բաբելոն տարուիլը պատահեցաւ Ն. Բ. 586ին.
Անոնք ասկէ առաջ առաջին անգամ տարուեցան
Ն. Բ. 605—4ին (Դան. Ա. 1, 2), եւ երկրորդ ան-
գամ Ն. Բ. 597ին (Դ թագ. ԻԴ. 10-16). Եզեկիէլ
եւ անոր բարեկամները այս ատեն գացին Բաբե-
լոն : 70 տարի ժամանակամիջոցը Ն. Բ. 605—4էն
կը սկսի. Հմր. 12. Սեղեկիա գիտէր թէ Երեմիա
Տէրօջը կողմանէ խօսեցաւ, եւ գիտնալով հան-
գեքն անհնազանդ գտնուեցաւ. Հմր. 13. Այս հա-
մարը հասկնալու համար Եզեկ. ԺԷ. 11-21ին նայէ.
Հմր. 14-16ը բազդատէ Եզեկ. Ը. 14-18ին հետ :
Հմր. 15ին մէջ ակնարկուած գրութիւնը այս մի-
ջոցին տեղի ունեցած դէպքերն ալ կը պարունա-
կէր. Հմր. 21ը բազդատէ Ղեւ. ԻԶ. 34, 35, 43ին
հետ : Երեմ. ԻԵ. 11, 12 եւ ԻԹ. 10ին մէջ 70
տարուան ժամանակամիջոցին նկատմամբ տեղե-
կութիւն տրուեցաւ : Հոս ճերկիրը իր շաբաթ-
ները պիտի վայելէ խօսքէն հասկցուելու չէ թէ
Աստուած երկրին հողը հոգալով իր ժողովուրդը
գերութեան զրկեց, այլ թէ՛ այն երկրին մէջ ընա-
կող ժողովուրդը Աստուծոյ կամքին այնչափ հա-
կառակ ընթացք ունեցած եւ այնքան չարացած էր
որ ամբողջ ժողովուրդը Բաբելոն փոխադրելով
միայն՝ պիտի կարենար այն ժողովուրդը սրբուիլ :

Մոռոն-Նիւնիւր. Դ թագ. ԻԴ. 18-20 հա-
մարներն ալ կարդալով այս դէպքին համար ցուց-
ուած պատճառները քննէ : Թագաւորաց գիրքին
մէջ կ'ակնարկուի թէ, որովհետեւ Աստուած կ'ու-
զէր պատժել իր ժողովուրդը, Սեղեկիա օխալ ճամ-
բայ քաղելու հակամիտեցաւ : Իսկ Մնացորդաց գիր-
քին մէջ կ'ըսուի թէ Սեղեկիա չար ըլլալով, իր
երգումը աւրելուն եւ ժողովուրդը մեղաւոր ըլլա-
լուն համար պատժուեցան : Հոս մեծ ճշմարտու-
թեան մը երկու հանգամանքները երեւան բեր-
ուած են : Մարդ չար ըլլալուն համար կը պատ-
ժուի, եւ որպէս զի պատժուի, իր վիճակին կը
թողուի :

Ինչ էին այս ժողովրդին յանցանքները : 1.

Ի՞նչ էին Սեդեկիայի յանցանքները : — Մարգարէին առջեւ չփառաւորեց Տէրը . եւ գոռարու-թիւնը իր սրտին մէջ էր : 2. Ի՞նչ էր քահանանե-րուն յանցանքը : — Անոնք նախատինք կը բերէին իրենց պաշտօնին եւ սրբաբանին : 3. Ի՞նչ էր ժո-ղովրդին յանցանքը : — Ենովան թողելով կուռքեր կը պաշտէին , եւ նոյն իսկ Եհովայի տաճարին մէջ , Ամէնուն ալ յանցանքը այն էր որ Տէրոջը կամքը գիտնալով հանդերձ զանիկա չէին կատարեր , եւ երբ իրենց շահը պահանջէր , ուղղակի անոր դէմ կը գործէին : Եկեղեցիները ե՞րբ այս ժողովրդին վիճակին մէջ ինչպիսի վտանգին ենթակայ կ'ըլլան : — Եթէ եկեղեցւոյ մը հոգեւոր առաջնորդները եւ անոնք որ ազգեցութիւն ունին եկեղեցական իրե-րու մէջ , չհարցնեն թէ ի՞նչ է Տէրոջը կամքը , եւ իրենց նիւթական շահերը մտածեն եւ իրենց վար-քով բարքով չփառաւորեն Տէրը եկեղեցւոյ մէջ եւ եկեղեցիէն դուրս գտնուողներուն առջեւ , այդ ե-կեղեցիին այս վիճակին մէջ ինկած կ'ըլլայ : Հաւա-տացեալ մը եւս , եթէ Աստուծոյ կամքը գիտնալով հանդերձ զանիկա չկատարէ եւ իր շահերը մտա-ծէ , այս ժողովրդին վիճակին մէջ ինկած կ'ըլլայ :

Մեղքը եւ նախ ասէ՛ք . Թէեւ ամէն չարիք մեղ-քի հետեւանք չէ . բայց ամէն մեղքի հետեւանքը վիշտ ու ցաւ է : Այս ցաւը թէեւ մեղաւորը հի-մա չզգայ , կը գտնուի զանիկա զգացող . եւ ի վեր-ջոյ մեղաւորն ինք ալ պիտի զգայ . Բայց մեղքի պատժին մէջ բարեսիրական ի՞նչ նպատակներ կը գտնուին : 1. Աստուծոյ արդարութեան արտա-յայտութիւնը : 2. Մեղքին վտարումը բարոյական աշխարհէն : 3. Բարոյական աշխարհին մէջ կարգ կանոնի եւ խաղաղութեան հաստատումը : 4. Մե-ղաւորին արթննալը իր վիճակին նկատմամբ :

Հոգեւոր դասեր . Աստուծոյ կամքը ճորվիլ եւ ա-նոր հնազանդիլ հոգեւոր կեանքին հիմնական պայ-մանն է : Մեր Տէրոջ կեանքը Աստուածային կամ-քին հպատակութենէ կը բաղկանար (Եբր. Ծ. 8) , եւ ինք ալ նոյնը յանձնարարեց իր աշակերտնե-րուն (Թովհ. ԺԵ. 14) :

Նիսկարայի ջրվէժին վրայ կայ գիծ մը , որմէ անդին եթէ նաւ մը անցնի , անյոյս է վիճակը : Նաւ մը այդ գծին հասաւ , եւ ամէն ոք իր յոյսը կտրեց անոր ազատման մասին : Բայց ճիշդ այդ ժամանակ դիմացի կողմէն հով մը ելաւ , եւ նա-ւավարը խելք ընելով առագաստը բացաւ , եւ հովը զանիկա ետ ապահով տեղ բերաւ : Տէրոջը շնորհ-քին հովին բաց հաւատոյ առագաստող :

Մեր հոգիներուն վրայ մեղքին ազգեցութիւնը քսակալի է : Մեղքը անմտութեան կը մատնէ մեղ

եւ ենթակայ կ'ընէ Աստուծոյ բարկութեան :

Մեր մեղքերուն հետեւանք եղող ցաւերը թող չյուսահատեցնեն մեզ : Աստուած այդ ցաւերուն մէջ անգամ մեր բարիքը եւ բարեկարգութիւնը կը խորհի :

ԱՓՈՍԹՈԼԻԲ ԻՆՍԹԻԹԻԹ , ԳՈՆԵԱ

(Ճէնէնեան Վարդապետ)

Վարժարանս կէտ նպատակի ունենալով քաղ-եւ միանգամայն ֆորմալն կրթութիւն մը տալ ուսանողներուն՝ կ'աւանդէ Օսմ. , Հայ. , Անգլ. , Ֆրանս. , եւ Յունարէն (Յոյներու համար) լեզու-ները , ինչպէս նաեւ բնական , բնապատմական , փիլիսոփայական , ուսողական , վաճառականական եւն. գիտութիւնները : Ունի գիշերօթիկներու յատուկ հոյակապ եւ օղաւէտ յէնք եւ ընդարձակ պարտէզ մը , եւ մեծ խնամք կը տանի աշակերտ-ներու ֆիզիքական առողջութեան եւ քարոյշն մաքրութեան : Գիշերօթիկներու դպրոցական տա-րեթոյական է 10 Օսմ. ոսկի . եւ նոր տարեյըջանը պիտի սկսի յառաջիկայ Սեպտ. 14/27ին : Աւելի մանրամասն տեղեկութեան համար դիմել առ Տնո-րէն Վեր. Տքթ. Ա. Յ. Հայկազեան , Գոնեա :

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գալուէի Գեղեցիկ-Նեան , Առողջ-Նեան եւ Երեւ-ն-Կէտ-Նեան . Փրոֆ. Պոյա Լէյնըրտ : Թարգմանեց Անգլիերէնէ Սամուէլ Գ. Վարժապետեան , Կ. պո-լիս , Տպագրութիւն Յ. Մատթէոսեան , 1905 :

Հետաքրքրաշարժ , հրապուրիչ , զբօսալի եւ ամէն սեռի ու հասակի յոյժ պիտանի գրքոյի մը 248 երեսներէ բաղկացեալ .

Թղթակազմին գինն է 8 դահ. , լաթակազմին՝ 10 դահ. : 10է աւելի գնողներու 15 առ հարիւր , եւ 50է աւելի գնողներու 20 առ հարիւր զեղչ :

Կեդրոնատեղի , Յ. Մատթէոսեան վաճառատուն , Թիւ 27 , Ֆինճանճըլար Եղգուշու , Կ. պոլիս :

ՄԵԶԻ ՂՐԿՈՒԱԾ ԳԻՐԳԵՐ

Կրօնի Ուսում , Գաղութեան , Տարբեր-Դասնե-րու , Դաս-Եւ Խաչիկ . 1905 . էջ 120 , գին 4 դահ. :

Կրօնի Ուսում , Գաղութեան , Մեղնե-Դասնե-րու , Դաս-Եւ Խաչիկ . 1905 . էջ 188 , գին 6 դահ. : Մատթէոսեան տպագրութիւն :

Այս գիրքերը Լուս. Եկեղեցւոյ զաւակներուն համար յօրինուած են եւ կը սորվեցնեն Հայ Եկե-ղեցւոյ սովորութիւնները , արարողութիւնները եւ տօները : Կը պարունակեն եկեղեցւոյ մէջ գործած-ուած անթիւներու եւ զգեստներու պատկերները իրենց անուններով , եւ Սուրբ Գրոց պատմական մասէն եւ Եկեղեցական պատմութենէ առնուած ինչ ինչ դէպքեր եւ կը յանձնարարեն քանի մը ա-ղօթքներ : Երկուքն ալ ունին Պատրիարք Հօր մէկ լաւ պատկերը : Գինը ուղղորդը դիմելու են Պա-լենց Գրատուն , Չաղմագճըլար , Կ. պոլիս :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԵՐՔԻՆ

Մայրաքաղաքի Աւստրիական կառավարութիւնը երկաթեայ Թագ պատուանշանի առաջին կարգը նուիրեց Կայս. պալատան երկրորդ քարտուղար եւ անկապեալ Իզզէթ փայայի : — Պուլկարիոյ Իսլամներէն 30 ուսանող պիտի ընդունուին Պոլսոյ պետական վարժարանները : — Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան յառաջիկայ տարեդարձին օրէն պիտի փոխուին Օսմ. արգի նամակագրումները : Այս առիթով 10, 20 եւ 40 փարանոց նոր նամակագրումներ եւ 20 եւ 40 փարանոց դրոշմաւոր պահարաններ եւ թղթատարական քարտեր պատրաստել տրուած են եւ արդէն իսկ կը շրջանառուին բոլոր նամակատուները : — Զօր. Մաշաշայի հետ, որ պատուիրակի պաշտօնով մայրաքաղաքս կու գայ, Հապէշ 10 Իսլամ պատանիներ կան, որոնք Կայս. Լիսէն պիտի մտնեն :

Նահանգներ. Իգրաւ կը գրէ թէ կարգ մը Պուլկար թերթեր ռուսութիւններ կը հրատարակեն իբր թէ Պուլկարներ կը կեղծքուին Բուսէլիի մէջ : Սակայն գաւառային պաշտօնաթերթերը, կ'ըսէ, կը հերքեն այդ հրատարակութիւնները եւ անկողմնակալութեամբ կ'ապացուցանեն թէ Պուլկարները շատ խաղաղ կ'ապրին : Բուսէլիի հիւպատոսներն ալ կը հաստատեն սոյն պաշտօնաթերթերուն հրատարակութիւնները : — Հաւա-Հալէպի երկաթուղին շինութեան նախնական աշխատութիւններուն համար 12 ճարտարագէտ զրկուեցաւ Պաալպէք : — Պէյրութի մէջ Թրամուէյի գիծ մը հաստատելու մենաշնորհ խնդրուած է 65 տարուան պայմանաժամով : Խնդրարկուն Օսմ. հպատակ է եւ տեղւոյն բնակիչներէն : — Հիճազի երկաթուղին համար կատարուած հանգանակութիւնը 83,164.025 դահ. արտադրած է : — Իզմիրի թերթերը կը բողոքեն այն վաճառականներուն դէմ որոնք չամիչը կը ներկեն լաւ ցուցնելու համար զայն : Կ'ըսեն թէ ներկը կը փոխէ պողիւն համը եւ առողջութեան վնասակար տարրեր կը պարունակէ : — Անատոլիոյ զանազան կողմերը հաստատուած Առեւտրական Սենեակները թէ՛ Պետական գանձուն, թէ՛ երկրագործութեան եւ վաճառականութեան օգտակար կ'ըլլան : Ուստի գաւառային ամէն գլխաւոր քաղաքներու մէջ Առեւտրական Սենեակ պիտի հաստատուի Կայս. հրամանով : — Բոլոր կուսակալութիւններուն հրամայուեցաւ Մարտ ամիսէն սկիզբէն 3 ամիսն անգամ մը տեղեկագիրներ շրջել Պո-

լիս ելեւմտական եւ այլ պաշտօնեաներու պաշտօնավարութեան վրայ : — Եփեսոսի Աւստրիացի հնախոյզները սանդուխ մը գտան երկյարկ շէնքի, որու երեք դռները կ'առաջնորդեն զրաւան օրան մը, մէջտեղը Աթենասի հակայ մէկ արձանով, գետինը, պատկերը եւ առաստաղը գունաւոր մարմարիոնով զարդարուած : Գտնուած արձանագրութիւններէն կը հասկցուի շէնքին պատմութիւնը : Հիմնադրին հայրը, Յուլիոս Կելսոս Պատրիսիանոս, որ Բրիտանոսի 106 թուականին հիւպատոս էր Ասիոյ մէջ եւ որուն ի պատիւ հաստատուած է այս թանգարանը, հոս թաղուած է : Անոր արձանին գլուխը լաւ պահուած է : Եփեսոսի հիւսիսակողմը երկու եկեղեցիներուն մէջ պեղումները դեռ աւարտած չեն : Գտնուած է Յուստինիանոսի կողմէ արքեպիսկոպոսի մը զրկուած հրովարտակին մեծ մասը, որմէ կ'իմացուի թէ շէնքը Սր. Կուօֆն եկեղեցին է, ուր Որթոտքոս եկեղեցին Գ ժողովը գումարած է :

Այլեւայլ. Թուրքեւպուլկարական թղթատարական եւ հեռագրական համաձայնութիւնը ի մօտոյ պիտի ստորագրուի : — Պուլկարիոյ Կրթական նախարարութեան որոշմամբ Թրքերէն պիտի ռուսացուի Սոփիայի Համալսարանին մէջ : — Լոնտոնի Իսլամ գաղթականութիւնը հանգանակութեան ձեռնարկեց մզկիթի մը շինութեան համար : — Պաշտօնական վիճակագրութենէ մը կը տեսնուի թէ 1319ին Թուրքիոյ ցամաքային բոլոր հեռագրաթերթերուն երկայնութիւնն էր 41,991 հազարամետր 8,398 ժամ, այսինքն նախորդ տարուանէն 234 ժամ աւելի : Ընդձովեայ հեռագրապարաններուն երկայնութիւնն էր 637,660 հազարամետր : Կային 2,047 Մորս եւ 7 Հիւլ մեքենայ : Արեւելեան եւ օտար լեզուներով 3,383,729 պաշտօնական եւ 1,537,054 ոչ-պաշտօնական հեռագիր փոխանակուած է 70,209,195 դահ. 39 փարա եւ 15,098,940 դահ. 8 փարա հասոյթով : Զանազան աղբիւրներէ ալ գոյացած է 854,832 դահ. 13 փարա : Օտար հասոյթներ ալ հաշուելով համագումարն եղած է 101,855,409 դահ. 21 փարա : Նոր հեռագրաթերթու, պաշտօնեաներու թոշակի եւ նորոգութիւններու համար ծախսուած է 28,771,601 դահ. 4 փարա : Թղթատարական ընդհանուր հասոյթն եղած է 35,614,437 դահ. 6 փարա եւ ելքը 9,671,757 դահ. 3 փարա : — Սեւ Ծովու Ռուսական քարիւղի հորերուն անբարգաւաճ վիճակը Ամերիկեան քարիւղին զարձեւալ առիթ տեսաւ մեր հրապարակը զիմելու : Իզմիր ժամանած են 50.000 անտուկ, Սէլանիկ՝ 30,000 : Պոլիս պիտի հասնին ի մօտոյ 45.000 եւ յետոյ 120.000 ի հաշիւ Արվանթիտէս վաճառատան, որ ցարդ Ռուսական քարիւղ կը բերէր : — Պերճիական կառավարութիւնը Օսմանեանին հրաւէր զրկեց մաս-

նակցիլ Լիէթի յառաջիկայ երեկտրական համաժողովին: — Պատուոյ Լեգէոնի պատուանշանին երկրորդ կարգը շնորհուեցաւ մայրաքաղաքիս Պարսիկ դեսպանին, որ հիմա Փարիզ կը գտնուի Վեհ. Շահին ուղեւորութեան առիթով: — Մահլէ-հաղերու վաճառման եւ փոխանցման գործողութիւններու միջոցին Տէֆթէրհանէի պաշտօնեաներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ չէ Խտարէի ժողովներու մէջ: — Երախտոտի Բէթիի վարչական ժողովը որոշեց այս տարի 19 ֆրանք շահարածին տալ մէն մի արծեթղթի: — 1904ին աշխարհի զանազան կողմերը 20,268,000 հազարակրամ խամ մետաքս արտադրուած է, որու 2 168 000ը Թուրքիոյ կը վերաբերի: — Նկատելով որ Թուրքիոյ մէջ բազմաթիւ ընկուզներ, չափանակներ, թմբի եւ այլ ծառեր կան եւ աժան են, ազդու հրամաններ տրուեցան փայտակերտական արհեստներուն զարկ մը տալու համար: — Որոշուեցաւ հետաքրաթելի եւ զինուորական շէնքերու համար ձրիապէս տրուած ատաղձները զերծ կացուցանել զինուորական սպառազինման տուրքէն, անոնց փոխադրման թղթերն ալ Հիճազի երկաթուղիի նպաստատուութեն եւ դրոշմաթղթի տուրքէն: — Նկատելով որ, երբ տեղ մը հողին կամ կալուածին արժէքը պակսի, տէրերը կը փութան անոնց գինը պակսեցնել տալ, մինչ հակառակ պարագային մէջ նախկին գնահատուած անփոփոխ կը թողուի, որոշուեցաւ մասնաւոր քննիչներ կարգել, որպէս զի գաւառային շրջանակներու մէջ շրջելով որոշէն հողերուն տարածութիւնը եւ արժէքը եւ ըստ այնմ գնահատեն անոնց տուրքը: Արդէն կարգ մը կուսակալութիւններու մէջ բարեփոխիչ այս յանձնաժողովները գործի սկսած են:

Բողոք. Ժող. Ուրֆայի մէջ Վեր. Ա. Եղոյեանի տեղ կը քարոզէ Պատ. Յովսէփ Մելիքեան, որ այս տարի շրջանաւարտ ելաւ Մարաշի Աստուածաբանական Վարժարանէն: Վեր. Եղոյեան օր ըստ օրէ կը զօրանայ եւ Խարբերքի Գոլէճին Աստուածաբանական Վարժարանին մէջ մէկ երկու դաս պիտի տայ: — Ատաքազարի Հայունաց Վարժարանի շրջանաւարտ մը եւ Իզմիտի Մանկապարտէզին մէջ ուսած օրիորդ մը պատրաստ են վարժուհիի պաշտօն ստանձնել Պոլսոյ կողմը ունէ Աւետ. դպրոցի մէջ: Ուղղուները կրնան խմբագրատունս դիմել: — Կոյրերու համար հրատարակելի աւետարանին ի նպաստ 27 դահ. ղրկուած է Այնթապի Հայիկ եկեղեցւոյ բարձր դպրոցի աշակերտներէն եւ 20 դահ. Այնթապցի Նազար աղա Փանոսեանէ:

Հայ Լուս. Ժող. Երուսաղէմայ պատրիարքական փոխանորդ Տ. Գէորգ Եպսկ. Երեցեան Երուսաղէմ կանչուեցաւ, եւ անոր տեղ պատրիարքական փոխանորդ անուանուեցաւ Երուսաղէմայ Ժառանգաւորաց Վարժարանի տեսուչ Տ. Եղիշէ Վրդ. Զիլին կիրեան: Տ. Գէորգ Եպսկ. իր այս պաշտօնակալութեան պատճառը հարցուցած է թէ՛ Երուսաղէմայ Պատրիարքին, թէ՛ Կ. պոլսոյ Պատրիարքին: — Հայոց Հայրապետը, Ամերիկաբնակ Հայոց առաջնորդին կանգակ մը ղրկելով արտօնեց ազգականութեան վեցերորդ եւ խնամութեան չորրորդ ու երրորդ աստիճանի պատկները: — Արտաքին գործերու նախարարութեան օտար թղթակցութեան դիւանին տնօրէն Հմայեակ էֆ. Սէֆէրեանի Պալայի աստիճան շնորհուեցաւ: — Սիսակ Ֆէրիտ պէյ տպագրական տեսչութեան օգնական անուանուեցաւ: — Թավաշնճեան էֆ. 400 ոսկի ղրկեց Պատրիարքարան իր մրցանակին արժանացած քարոզներուն տպագրութեան եւ հրատարակութեան համար:

Ծոյն Ժող. Բարեսիրական հաստատութիւններու կտակ ընողներուն կտակները կանոնաւոր կերպով պատրաստել տալու համար յատուկ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ: Սինիոսօլլուի 10,000 ոսկի նուիրատուութեամբ որբանոց մը պիտի կառուցուի Գընալը կղզիին մէջ: — Պոլսեանակ գաւառացիներ, երբ ամուսնանալ ուզեն, պարտաւոր են ոչ միայն թաղային քահանային կողմէ վկայագիր մը ցոյց տալ, այլ եւ իրենց ծննդավայրի մետրապոլիտէն վկայագիր մը բերել:

Աւետարանի հրատարակ. Օգոս. 5 (Ն. Տ.) Օ. Ո. 100 ծրէն, Անատոլու կրծք. կր 79 դահ., Անգղիական քաղը 37-37½ փր., ընդ 142, Բիզոն 42½ ֆրանք, տիր, 40-41: Լաթիւ, Սլնիկ. 235-240, Անթու. Սլնիկ. 235-240, Սեւ ծով 145-165: Սլնիկ. Անատոլու քաղը 39-40 փր.: Թէֆլէ, Էնկիւրի-Ենգլաւ քաղը 17-18 դահ.: Բաղդ., Անատոլու գրքի մա քաղը 7½ դահ.: Բաթալ, Ատանա քաղը 6½ դահ.: Ալէշ, Գարահիւսար, Պա- 123-125, Բելլի, Եգիպտակ, պար- 123-125:

Դրամակ. Երուսաղ 28/10 Օգոս. Օամ. Միաց. Օ. Ո. 98 08 Բուսի. Երկթղ. ֆր. 131 Մէճիտիյէ 108 02 Նաբուլէոն 87 10 Մէթալիք 103 10 Գրիմից 51 05 Մանր արծաթ 104 Անգղ. ոսկի 109 31 Ռուսիոյ բոլ 90 10 Մանէթ 8 65

ԱՐՏԱՔԻՆ

Մայր. Արեւիկ. Անցեալ ուրբաթ Սաղալինի Ռուս հրամանատարը առաջարկեց անձնատուր ըլլալ հիւանդներու եւ վիրաւորներու համար հարկ եղած դեղորէի չգոյութեան պատճառով : Ճափոնցիներն ընդունեցան առաջարկը, եւ կառավարիչը անձնատուր եղաւ 70 սպայով եւ 3,200 զինուորով, որոնք սկսան Ճափոն զրկուիլ : Ճափոնցիներն այժմ կ'ամրացնեն կղզիին ամուր դիրքերը : Թոքիօէ Օգոս. 6 թուականով կը հեռագրուի թէ Ռուսի հետք չէ մնացած Սաղալինի մէջ եւ Ճափոնական զօր կը ծածանի ամէն տեղ : — Հաքոտաթօէ (Ճափոն) բաղմամբիւ զօրքեր փոխադրանաւերով անծանօթ տեղ մը մեկնած են ծովառմբակրի մը պաշտպանութեամբ : — Գործակալութիւն մը կ'իմանայ թէ Վլատիվոսթոքէ երկու ծովառմբակր ելած եւ Ճափոնական նաւ մը բռնելով Գորէայի եզերքը տարած են : Նաեւ ուրիշ երկու Ճափոնական նաւ ընկղմած եւ Վլատիվոսթոքէ դարձած են : — Ճափոնի Մանչուրեան բանակին կացութիւնը օապէս է : Զօր. Նոճիի բանակը, Թամուրայի հեծելազօրաց մէկ դումարտակով ձախ կողը կը կազմէ : Օքու եւ Նոճու զօրավարներուն բանակները եւ Մարալխաւ Օյամայի հեծելազօրքը բանակին կեդրոնը կը կազմեն : Զօր. Բուրսքիի բանակը աջ կողը կը կազմէ : Իսկ Զօր. Բամիմուրայի զինուորները աջ թեւին հեռագոյն ծայրը կը գտնուին : — Սլեպոպոլսկի իմանայ Սա. Գեթերոսպուրէ թէ Օգոս. 4ին 212 թնդանօթածիգ սպայ եւ 40 ճարտարագէտ դէպ ի Մանչուրիա մեկնած են : Ասոնց մեկնման լուրը շատ խրախուսած է Լինէ-վի զօրավարը :

Միւսայի Նաւային Եւրոպայցիք. Յառաջիկայ տարւոյ ելեւմտացոյցը մատուցուեցաւ Ելեւմտացոյցի Յանձնաժողովին : 1906ի ելքը պիտի ըլլայ 325,037, 217 ֆրանք, կամ այս տարուանէն 6,338.929 աւելի : Ազգային պաշտպանութեան համար գերազանց ատենանին կողմէ անհրաժեշտ դատուած նաւային ութը կը պահանջէ հետեւեալ նոր մարտանաւերը չինեյ յառաջիկայ տասներկու տարինե-րուն մէջ. 11 զրահաւոր ամէնէն խոշոր տեսա-կէն, 16 զրահակիր յածանաւ, 6 լրատար, 66 ծովառմբակրահալած, 18 պաշտպանողական ընդծով-եայ, 72 յարձակողական ընդծովեայ եւ 50 ծովառմբակիր : Յրանալի այս նաւային նախանձա-խնդրութիւնը նախանձ չյարուցաներ Անգղիոյ մէջ, եւ դժուար չէ տեսնել թէ առաջադրեալ այս ըն-դարձակումը բաւական երկար ժամանակի կարօտ է :

Միւսայի Նաւային Ելեւմտացոյցի Յանձնաժողովին. Ար-դէն հազօրդած ենք թէ այս շաբթու Յրանալիան նաւատորմը պիտի երթար Անգղիական ջուրերը եւ պիտի մեծարուէր ի փորթամըթի եւ Լոնտոն : Այդ նաւատորմը երկուշաբթի Բօզ հասաւ, եւ Էս-ուրրու թագաւորը անոր բարի գալուստ մաղթեց իր Վէլլուրէ Էս. Ալլըրէ զօրսանաւէն : Այցելու-թիւններ փոխանակուեցան այս զօրսանաւուն եւ Յրանալիան հրամանատարի նաւուն մէջ, եւ Թա-գաւորը զեղան տուաւ Յրանալի սպաներու խմբի մը : Սքանչելի լուսավառութիւններ եւ հրախա-ղութիւններ եղան : Ահագին բազմութիւններ խըռ-նեցան ի փորթամըթի տեսնելու համար այս տեսա-րանը եւ պատուելու համար Անգղիոյ եւ Յրան-ալի սիրալիր համաձայնութիւնը : Խնդրաւառու-թիւնը իր բարձրագոյն կէտին հասաւ շաբթուան վերջերը, երբ Յրանալիան նաւատորմէն բազմա-թիւ անձեր Լոնտոն այցելեցին, Ուինստըրի մէջ մեծարուեցան թագաւորէն, Քաղաքապետարանին մէջ Լորտ Քաղաքապետէն, եւ մանաւանդ Ուէսթ-մինսթըր Սթանի հացկերոյթին մէջ, յոյժ բացա-ռիկ պատիւ մը որ Խորհրդարանին կողմէ արուե-ցաւ Յրանալի հիւրերուն : Լոնտոնեան թերթի մը Փարիզի թղթակիցը, խօսելով այն խնդրութեան վրայ, զօր Յրանալի նաւազները յայտնեցին դէպ Անգղիական ջուրերը երթալու այս պատեհ առի-թով, կ'ըսէ թէ անոնք կ'անձկան տեսնել Վեր-Բարեկամը, Էսուրրու Է :

Հաշտութեան լեւոր պարտիզաններ. Ճափոնական եւ Ռուսական պատուիրակները շաբթ (Օգոս. 5) պատիւ ունեցան ներկայանալ Միաց. Նահանգնե-րու Նախագահ Բոզէվէլթի : Նախ Ճափոնականները հասան Օյսթըր Պէյ եւ 19 թնդանօթով ողջունուե-ցան : Քիչ յետոյ Ռուսականները հասան եւ նոյն պատիւն ընդունեցան : Նախագահ Բոզէվէլթ իրա-րու ծանօթացուց Ռուսերը եւ Ճափոնցիները Յե-տոյ զեղան արուեցաւ եւ Նախագահ Բոզէվէլթ ու-ղերձ մը խօսեցաւ ու խնդրեց որ պատասխան չարուի իրեն : Ապա մեկնեցաւ եւ պատուիրակ-ները վերսկսան իրենց ուղեւորութիւնը դէպ ի փորթամըթի, ուր տեղի կ'ունենան ժողովին նիս-տերը : Թէ՛ Ամերիկեան կառավարութիւնը, թէ՛ մամուլը եւ ժողովուրդը հաւասար սիրով ընդու-նեցան երկու պետութիւններուն ալ պատուիրակ-ները : Մ. Վիթթէ Ամերիկայի մէջ ծանօթ է եւ կը յարգուի իբրեւ արժանապէս նշանաւոր պետա-կան Ռուս անձնաւորութիւն մը : Նիւ Եորքի գըլ-խաւոր թերթերը կը յուսան թէ ժողովը լաւ ելք մը պիտի ունենայ : Թէ՛պէ՛ն կ'ըսէ, Վ.յս պատ-

ուիրակները լիազօր իշխանութիւն ունին հաշտութիւն կնքելու : Անոնք հոս ղրկուած են հաշտութիւն կնքելու համար , եւ կը հաւատանք թէ պիտի կնքեն հաշտութիւն : — Լոնտոնի Տէյլթի թէլեգրամ լրագրին թղթակիցը , որ Մ. Վիթթէի հետ Փորթսմութի գնաց , սապէս կը հեռագրէ . « Ռուսիա բացարձակապէս կը մերժէ պատերազմական տուգանք տալ կամ մատնաչափ մը հող յանձնել : » — Ահաւասիկ ուղերձը զօր , Ամերիկեան նաւատորմի ամէնէն գեղեցիկ նաւերէն Մէյֆլաւը զբոսանաւին վրայ տրուած սեղանէն ետքը , Մր. Բոզէվէլթ չամփանեայի բաժակ ի ձեռին խօսեցաւ պատուիրակներուն . « Տեսարք , ահա բաժակ կ'առաջարկեմ եւ կը խնդրեմ ոտքի վրայ եւ լսիկ խմել զայն առանց պատասխան տալու : Կը խմեմ ես ի պատիւ երկու մեծ ազգերուն վեհապետներուն բարօրութեան եւ բարեյաջողութեան , որոնց ներկայացուցիչները խմբուած են այս նաւին մէջ : Ոչ միայն այս երկու մեծ պետութիւններուն , այլ եւ բովանդակ քաղաքակիրթ մարդկութեան օգտին համար ամենաշեմ յայտ ու աղօթքս այն է որ իրենց միջեւ արդար ու միայուն հաշտութիւն մը կնքուի շուտով : » Ժողովին առաջին նիստը տեղի ունեցաւ երեքշաբթի (0գոս. 8) :

Այլապէս Մր. Պալֆուր կարող է Երեսփ. Ժողովին մէջ բոլոր իր տնօրինութիւններուն համար ստուար մեծամասնութիւն մը ձեռք բերել : Տարեկան ելեւմտացոյցը քուէարկուեցաւ եւ ի մօտոյ պիտի դադրին խորհրդարանին նիստերը : — Կլասկոի երեսփոխան Մր. Բէմլըն Գորպէթ Կլասկո քաղաքին նուիրեց 9,000 ակրոն լեռնային պատուական հող , որ քաղաքին մօտ է եւ իբրեւ ազգային դարաստան պիտի պահուի բնակիչներուն դիւրամատչելի պայմաններով : Կլասկո , Լոնտոնէ ետքը , ամէնէն մեծ քաղաքն է Մեծ Բրիտանիոյ , իր թաղապետական վարչութիւնը աշխարհի մէջ գտնուածներուն լաւագոյններէն է : — Սերպիոյ Արտաքին գործերու նախարարը հրաժարեցաւ : — Սբ. Փեթրոսպոլսկէ կը հեռագրուի թէ Ռուսական կառավարութիւնը ինչ ինչ դիւրութիւններ չնորձած է Ռուսիաքնակ Հրեաներուն : Պաշտօնաթերթը Կայս. հրովարտակ մը կը հրատարակէ , որով Ռուսիաքնակ Հրեաներուն աւելի աղատութիւն կը տրուի այն գաւառներուն մէջ բնակելու , որոնց քաղաքները եւ գիւղերը Հրեաքնակ են : Նաեւ դիւրութիւններ կը չնորհուին զանազան արուեստներ ի գործ դնելու պետութեան ուրիշ կողմերը : — Ռուս պաշտօնական վիճակագրութեան մը համաձայն Ռուս նաւատորմին կորուստն

է մինչեւ ցարդ 9 754 զինուոր , որու 1,467ը սպայ են : Վերաւորներուն թիւն է 16,382 : — Յուլ. 29ի գիշերը Մոն Պլանէ Ժայռի եւ հողի ահագին զանգուածներ զլորեցան Արվ գետին մէջ , եւ սպառնացան կործանել Շամունիի ելեկտրական երկաթուղին , որ բաւական տեղ փլատակներու տակ թաղուեցաւ : Լէհուշի կայարանը մասամբ քանդուած եւ Արվ ողողուած է : Երթեւեկը առժամապէս վերսկսուած է , բայց ուրիշ անկումներու ալ երկիւղ կայ : — Սփրէնպէրկի կայարանին մօտ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ Պերլինի ճեպընթացին եւ ուրիշ կառախմբի մը միջեւ : Արկածը կը վերագրուի նշանատուութեան սխալի մը : Երկու կառախումբերն ալ ամբողջովին քանդուեցան : Տանքեթթը անձ մեռան , տասնչորս անձ ծանրապէս եւ իբր հարիւր անձ ալ թեթեւապէս վիրաւորուեցան : — Կրօուի թէ Նախագահ Բոզէվէլթ արդէն իսկ քանի մը անգամ տեսակցած է Մր. Փիրփոնթ Մորկընի հետ , որ Ամերիկեան կարգ մը դրամատէրեր կը ներկայացնէ , որոնք սեղանաւորական խմբակ մը կազմած են Սաղալին կղզին ծաղկեցնելու համար : Սեղանաւորական այդ խմբակը միջոցներ ձեռք առած է պատերազմական տուգանքին մէկ մասը վճարելու համար : — Սէնթլէ Նէ-դի Մանչուրեան թղթակիցը կը ծանուցանէ թէ Ռուսերու դէմ 430,000 ծափոնցի ճակատած են 1,600 թնդանթով : Աօկէ դատ կան նաեւ Զօր. Հազէկավայի բանակը եւ ուրիշ երկու զօրաբաժին : — Նիւ Եորքի Թայլ լրագիրը նշանակալից կը գտնէ այցելութիւն մը , զոր Ռուս օրագրող մը տուաւ Պառոն Գոմուրայի հետեւորդներէն Մր. Սաթօի եւ Նոյն առիթով անպաշտօն կերպով առաջարկուեցաւ որ Ռուսիա , փոխանակ պատերազմական տուգանք վճարելու , վերագնէ Սաղալին կղզին : Նոյն լրագիրը կը միջեցնէ թէ Սպանեւամերիկեան պատերազմին լրումէն անմիջապէս առաջ Մանիլա գրաւուեցաւ օոյնօրինակ հասկացողութեամբ , եւ թէ Ամերիկա Սպանիոյ առաջարկը չընդունելով ի փոխարէն 20 միլիոն տոլար վճարեց եւ խնդրեւ փակուեցաւ : — Ծիքակօի Բեյլը Հեյլուի Փորթսմութի թղթակիցը կը գուշակէ ծափանական նոր պետութիւն մը , որու դաւանանքը պիտի ըլլայ Մընթի վարդապետութիւնը : Յամաքի վրայ պիտի ունենայ իր արդի տարածութեան երեքպատիկը , եւ ծափոնի Մոսկովի ծափանական լիճ մը պիտի դառնայ :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏԵՂԵՆԻ Ա. ՅԱՅՐ ԳՅՈՒՆԵՆԻ

Յիմնամնայար եօգուշու Ամերիկացի խան